

2014

Sektorowy Plan Działań

SPOŁECZEŃSTWO I WSPÓŁPRACA MIĘDZYGMINNA

Projekt z dnia 26 czerwca 2014 r.

Chojnicko-Człuchowski
Miejski Obszar Funkcjonalny

Na zlecenie:

Powiatu Chojnickiego
ul. 31 Stycznia 56
89-600 Chojnice
<http://powiat.chojnice.pl/>

Redakcja i opracowanie:

Lider Projekt Sp. z o.o.
Al. Marcinkowskiego 1
61-745 Poznań
www.liderprojekt.pl

Zamówienie jest realizowane w ramach projektu:
Chojnicko-Człuchowski Miejski Obszar Funkcjonalny
dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

Spis treści:

1.	WSTĘP	5
2.	POGŁĘBIONA DIAGNOZA SEKTORA	7
2.1.	Mocne strony	7
2.2.	Słabe strony	11
2.3.	Szanse	15
2.4.	Zagrożenia	17
3.	CELE ROZWOJOWE	19
3.1.	Cel operacyjny nr 1: Rewitalizacja miast i odnowa wsi oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznych	20
3.2.	Cel operacyjny nr 2: Zwiększenie dostępności do placówek ochrony zdrowia (szczególnie specjalistycznych) oraz wspólna polityka prozdrowotna	23
3.3.	Cel operacyjny nr 3: Zmniejszenie negatywnych efektów „wymiwania” kapitału ludzkiego oraz rozwój i integracja kreatywnych działalności kulturalnych	27
3.4.	Cel operacyjny nr 4: Rozwój kompetencji kluczowych poprzez podniesienie poziomu dostępności i jakości edukacji i wychowania przedszkolnego	29
3.5.	Cel operacyjny nr 5: Zwiększenie poziomu samoorganizacji i współpracy społeczności lokalnych	32

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1. Wstęp

W celu konkretyzacji celów Strategii rozwoju Chojnicko-Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego opracowano cztery sektorowe plany działań (SPD). Każdy z opracowanych SPD zakłada koncentrację merytoryczną na określonych uprzednio obszarach strategicznych, obejmujących bardziej szczegółowe zagadnienia wchodzące w skład zakresu rzeczowego diagnozy stanu istniejącego. Szczegółowe tematy pogrupowano ostatecznie w cztery obszary strategiczne, dla których opracowano SPD: 1) Środowisko przyrodnicze i infrastruktura komunalna, 2) Społeczeństwo i współpraca międzygminna, 3) Gospodarka i turystyka oraz 4) Infrastruktura drogowa i transport zbiorowy. Niniejszy dokument dotyczy drugiego z nich, tj. obszaru „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

Tabela 1. Skład komisji problemowej „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

Lp.	Imię i nazwisko	Jednostka
1.	Janusz Gierszewski	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna Pomerania w Chojnicach
2.	Jan Gliszczyński	Gmina Czernik
3.	Michał Karpiak	Fundacja Rozwoju Ziemi Chojnickiej i Człuchowskiej
4.	Agnieszka Klunder	Powiat chojnicki
5.	Bartłomiej Kołsut	Lider Projekt Sp. z o.o. (koordynator prac Komisji Problemowej)
6.	Edward Pietrzyk	Miasto Chojnice
7.	Zdzisław Rachubiński	Powiat Człuchowski
8.	Barbara Rydygier	Gmina Konarzyny
9.	Iwona Wałdoch	Gmina Brusy
10.	Rozalia Zając-Mozol	Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Człuchowskiego
11.	Radostaw Zieliński	Gmina Konarzyny
12.	Bernadeta Zimnicka	Gmina Chojnice

Źródło: Opracowanie własne.

Tworzenie sektorowych planów działań przebiegało, podobnie jak w przypadku ogólnej części strategii, z udziałem ekspertów zewnętrznych (Lider

Projekt Sp. z o.o.) oraz ekspertów lokalnych. Środowisko lokalnych ekspertów weszło w skład czterech komisji problemowych odpowiadających poszczególnym obszarom strategicznym i konstruowanym do nich SPD. Komisję problemową „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” tworzyło łącznie 12 osób a prace nad SPD koordynował przedstawiciel Lider Projekt Sp. z o.o. (tab. 1). Komisje pracowały nad kształtem SPD podczas spotkań warsztatowych. Łącznie odbyły się trzy spotkania warsztatowe każdej z komisji problemowych.

Każdy z SPD ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy obszaru strategicznego. W tym celu wykorzystano stosowaną wcześniej metodę SWOT, polegającą na identyfikacji mocnych i słabych stron (czynników wewnętrznych) oraz szans i zagrożeń (czynników zewnętrznych). Metodę tę wykorzystano w następujący sposób. Otóż najpierw zespół ekspercki przygotował pierwszą wersję zbioru wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju wraz ze statystycznym lub opisowym materiałem uzasadniającym ich identyfikację. Następnie zbiór ten podlegał merytorycznej weryfikacji dokonanej przez wybrane wcześniej komisje problemowe. Każda z komisji (po uprzednim merytorycznym uzasadnieniu) mogła usunąć, dodać lub zmodyfikować przygotowany materiał ekspercki. Po uzgodnieniu ostatecznej wersji macierzy SWOT, dokonano rangowania poszczególnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Rangowania dokonywali zarówno eksperci lokalni, tj. członkowie danej komisji problemowej (2/3 wpływu na ostateczną rangę) jak i eksperci zewnętrzni, tj. przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. (1/3 wpływu na ostateczną rangę) w ten sposób, że suma punktów rozdzielonych w ramach danej kategorii czynnika (np. w ramach mocnych stron) wynosi 100, a liczba przyznanych punktów konkretnemu czynnikowi określa jego znaczenie dla rozwoju danego obszaru strategicznego Ch-CzMOF.

Po określeniu zbioru najważniejszych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, a także ich uporządkowaniu według rangi, przystąpiono do drugiej części prac nad SPD, czyli sformułowania celów rozwojowych oraz działań w ramach po-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

szczególnych planów sektorowych. Założono przy tym trzystopniowy układ hierarchiczny (ryc. 1) składający się z: 1) celu głównego, 2) celów operacyjnych oraz 3) działań; przy czym cel główny odpowiadał jednemu z celów strategicznych (por. ogólna część strategii), a cele operacyjne – celom szczegółowym (por. ogólna część strategii). Procedura tworzenia zbioru działań przebiegała natomiast w następujący sposób. Najpierw przedstawiciele wykonawcy SPD zaproponowali szeroki zbiór sformułowań, które mogłyby stać się działaniami zmierzającymi do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych i celu głównego. Następnie poszczególne komisje problemowe zredukowały ten zbiór do powyżej kilku działań, z możliwością ich modyfikacji i wprowadzania nowych propozycji, po czym przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. ponownie go zweryfikowali tworząc tym samym ostateczny kształt układu działań w ramach poszczególnych SPD.

przy tym, że zbiór projektów zostanie podzielony na dwie grupy. W pierwszej z nich znalazły się przedsięwzięcia priorytetowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego. Natomiast drugą tworzą projekty dodatkowe. Projekty z tej grupy nie były przedmiotem gruntownych negocjacji między liderami poszczególnych JST, w związku z czym ich realizacja musi być jeszcze poprzedzona dodatkowymi konsultacjami, negocjacjami wdrożeniowymi. Założono również, że grupa tych przedsięwzięć ma charakter otwarty i fakultatywny, tzn.: (1) w trakcie realizacji SPD może ona ulec zmianie poprzez dodanie nowych propozycji projektów lub usunięcie niektórych z nich oraz (2) ostateczna decyzja co do realizacji poszczególnych projektów zależeć będzie od możliwości finansowych i organizacyjnych podmiotów reprezentujących Ch-CzMOF.

Procedura tworzenia zbioru propozycji projektów przebiegała w następujący sposób. Najpierw w trakcie warsztatów przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. prowadzili otwartą dyskusję w ramach komisji problemowych, podczas której sformułowano propozycje projektów wraz z ich krótkim opisem. Czynność tę powtarzano dwukrotnie. Ponadto, podczas dwóch warsztatów przeprowadzono ćwiczenie polegające na wzbogaceniu propozycji projektów sformułowanych przez członków danej komisji problemowej. Polegało ono na tym, że członkowie określonej komisji mogli formułować propozycje projektów do innych SPD, przy czym ostateczna decyzja o pozostawieniu lub usunięciu określonej propozycji projektu należała do komisji, która odpowiadała za dany SPD.

Dodatkowo, oprócz sformułowania układu celów, działań i projektów, w ramach każdego z celów operacyjnych sformułowano pewne elementy związane z ewaluacją (*ex ante*), monitoringiem oraz wdrażaniem SPD (a tym samym, również części ogólnej Strategii rozwoju Ch-CzMOF). Określono bowiem **zgodność celów operacyjnych z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz Regionalnymi Programami Strategicznymi** (jeden z elementów ewaluacji *ex ante*). Wskazano również propozycję **wskaźników produktu i rezultatu** stano-

Rycina 1. Hierarchiczny układ celów, działań i projektów w sektorowych planach działań.

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejnym etapem konstruowania SPD „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” było sformułowanie i wybór **propozycji projektów**. Uznano

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wiących miary stopnia realizacji SPD a tym samym ogólnej części Strategii rozwoju Ch-CzMOF (jeden z elementów monitoringu i ewaluacji *ex temporare*). Określono także **potencjalne źródła finansowania** działań i projektów w ramach danego celu operacyjnego oraz zbiór potencjalnych **partnerów** w realizacji SPD (elementy wdrażania SPD i ogólnej części Strategii).

2. Pogłębiona diagnoza sektora

Diagnoza przeprowadzona w ramach obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników rozwojowych Ch-CzMOF, tworzących zbiór: **8 mocnych stron (S)**, **7 słabych stron (W)**, **3 szans (O)** i **5 zagrożeń (T)**. Kolejność ich prezentacji wynika z nadanego im (w drodze rangowania) znaczenia.

2.1. Mocne strony

W pierwszej kolejności zostaną przedstawione mocne strony Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”, tzn. wszystko to, co stanowi atut, przewagę konkurencyjną, zaletę Ch-CzMOF i jest zlokalizowane na jego obszarze. W ramach pogłębionej diagnozy sektora „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” zidentyfikowano **8 mocnych stron**, uporządkowanych według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Mocne strony obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”:

1. Projekt Ch-CzMOF jako zinstytucjonalizowana forma partnerstwa;
2. Dużo możliwości spędzania wolnego czasu na łonie przyrody;
3. Emocjonalna więź z miejscem pochodzenia

wśród osób wyjeżdżających;

4. Wysokiej jakości, zrewitalizowane i odnowione przestrzenie publiczne w miastach (głównie w śródmieściu) i na terenach wiejskich (świetlice, wiejskie domy kultury, place zabaw);
5. Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć obiektów kulturalnych na obszarach wiejskich;
6. Poparcie społeczności lokalnej dla projektu współpracy komunalnej;
7. Relatywnie wysoka dostępność usług podstawowej opieki medycznej;
8. Bogata oferta edukacyjna na różnych poziomach nauczania.

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych mocnych stron Ch-CzMOF.

[S1] Projekt Ch-CzMOF jako zinstytucjonalizowana forma partnerstwa (21 pkt.).

Za najważniejszą mocną stroną została uznana sama inicjatywa współdziałania komunalnego, która nabrała swojego, zinstytucjonalizowanego kształtu. Uznanie tej sprawy za mocną stroną wynikało z jednej strony z trudności we wcześniejszych próbach zawiązania takiej inicjatywy, a z drugiej – z dojścia do powszechnej (w ramach JST Ch-CzMOF) zgody co do konieczności współdziałania w ramach obszaru funkcjonalnego. Współdziałanie komunalne powinno być bowiem (obok nieuniknionej konkurencji) ważnym kierunkiem działań JST, szczególnie w obszarach mocno „poprzecinanych” granicami funkcjonalnymi. Ważnym argumentem za uznaniem tej mocnej strony było nie tylko otwarte stanowisko prezentowane przez liderów samorządowych (wójtów, burmistrzów, starostów), ale również zgoda co do powołania takiej inicjatywy wyrażona przez radnych reprezentujących JST najpierw w formie uchwały o przystąpieniu do projektu, a następnie

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

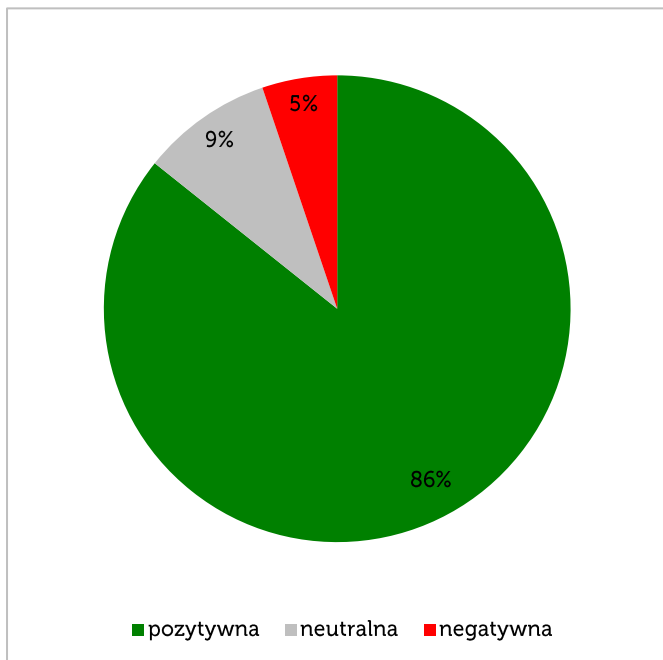
MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

w badaniu kwestionariuszowym przeprowadzonym w ramach tworzenia niniejszego dokumentu (por. ryc. 2).

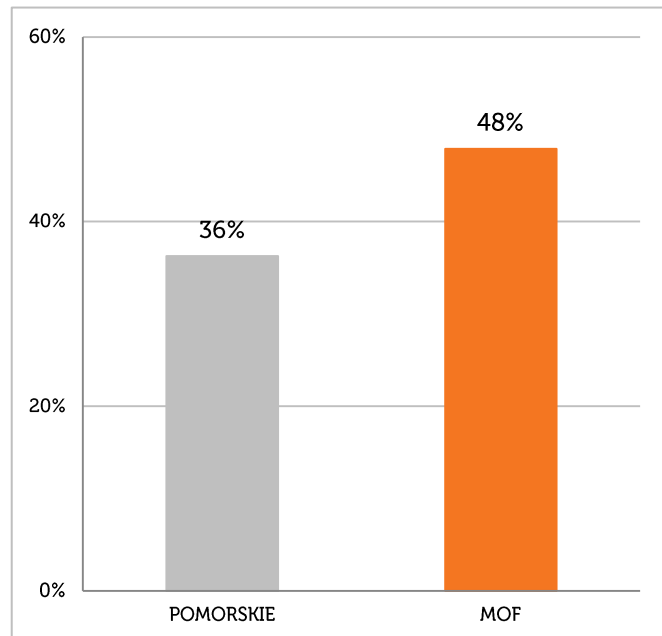

Rycina 2. Struktura odpowiedzi na pytania: Jaka jest Pani/Pana ocena powstania projektu Ch-CzMOF?
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania kwestionariuszowego z radnymi.

[S2] Dużo możliwości spędzania wolnego czasu na łonie przyrody (17 pkt.).

Drugą co do znaczenia mocną stroną Ch-CzMOF jest środowisko przyrodnicze stanowiące potencjał podnoszący jakość życia społeczności lokalnych oraz atrakcyjność turystyczną tego obszaru. Chodzi tu przede wszystkim o liczne tereny leśne (por. ryc. 3), rzeki (głównie Brda i jej dopływy) i jeziora (m.in. Szczytno, Rychnowskie, Charzykowskie, Karsińskie, Ostrowite, Trzemeszno). O wysokim potencjale przyrodniczym tego obszaru świadczą również liczne tereny objęte różnymi formami ochrony przyrody (w tym m.in. Park Narodowy Bory Tucholskie). Pewnym deficytem, który może zmniejszyć znaczenie tej mocnej strony jest niezadowalający stan czystości części jezior na obszarach silnie zainwestowanych (przede wszystkim jeziora człuchowskie). Wymagają one pilnej (choć trzeba również przyznać, że kosztownej) rekultywacji, która może przy-

wrócić im utracone wskutek zanieczyszczenia funkcje społeczne, turystyczne i rekreacyjne.

Rycina 3. Udział powierzchni pokrytej lasami w powierzchni ogólnej w 2012 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

[S3] Emocjonalna więź z miejscem pochodzenia wśród osób wyjeżdżających (13 pkt.).

Jako trzecią najważniejszą mocną stroną zidentyfikowano wartość niematerialną, wynikającą z czynników kulturowych. Na wstępie warto zaznaczyć, że brakuje danych empirycznych, które bezspornie potwierdzałyby ten fakt. Jednak podczas dyskusji warsztatowych zauważono (na podstawie doświadczeń członków komisji problemowych), że sprawa przywiązania do terytorium jest czymś, co pojawia się w rozmowach bezpośrednich z osobami, które wyjechały z Ch-CzMOF i które przynajmniej potencjalnie rozważają możliwość powrotu. Chodzi tu przede wszystkim o emigrację zagraniczną, która według danych GUS wzrosła w ciągu ostatnich blisko trzykrotnie (por. ryc. 4) oraz emigrację wewnętrzną w kierunku większych aglomeracji miejskich i obszarów metropolitalnych.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

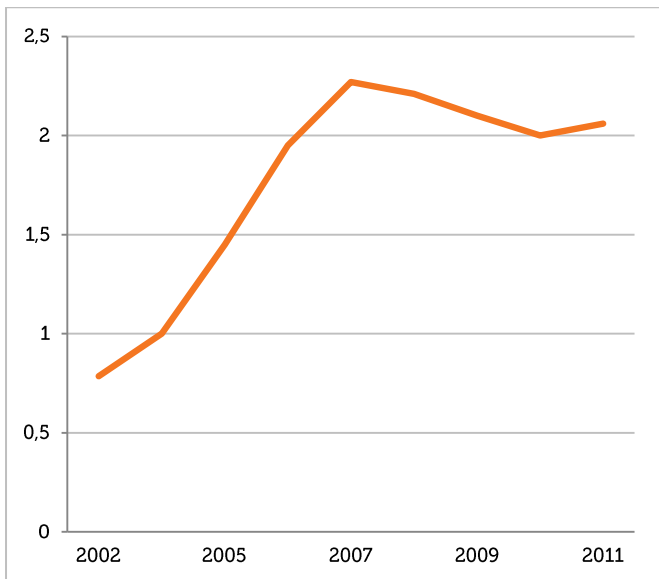

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Rycina 4. Dynamika liczby Polaków [mln] przebywających na emigracji w latach 2002-2011.

Źródło: Informacja o rozmiarach... (2012).

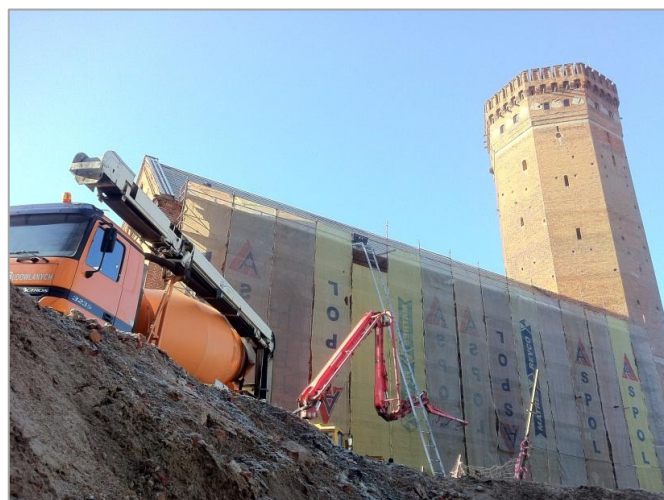
[S4] Wysokiej jakości, zrewitalizowane i odnowione przestrzenie publiczne w miastach (głównie w śródmieściu) i na terenach wiejskich (świetlice, wiejskie domy kultury, place zabaw) (11 pkt.).

Fotografia 1. Odnowiona fasada rynku w Chojnicach.
Źródło: miastochojnice.pl

Jako czwartą mocną stroną uznano wspólnie wysokiej jakości przestrzenie publiczne miast i wsi Ch-CzMOF. Prace nad rewitalizacją miast mają swój pozytywny obraz właściwie we wszystkich miastach tego obszaru. Chojnice wielokrotnie nagradzano za

działania rewitalizacyjne w śródmieściu (por. fot. 1), Czerny został nagrodzony za pionierską rewitalizację obszaru przemysłowego i wytworzenie nowej przestrzeni publicznej a Człuchów od kilku lat prowadzi działania zmierzające do modernizacji śródmiejskiej tkanki architektonicznej (fasady budynków w okolicy rynku) oraz zamku pokrzyżackiego (por. fot. 2). Również obszary wiejskie podejmują liczne działania zmierzające do odnowy przestrzeni publicznych. Opracowano na tym obszarze kilkadziesiąt lokalnych planów odnowy, z których spora część ma swoją kontynuację w formie konkretnych działań naprawczych.

Fotografia 2. Prace modernizacyjne przy zamku człuchowskim.
Źródło: weekendfm.pl

[S5] Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć obiektów kulturalnych na obszarach wiejskich (11 pkt.).

Obiekty kulturalne są kluczowym zasobem sprzyjającym tworzeniu i rozwijaniu lokalnej tożsamości terytorialnej na obszarach wiejskich. To one przyciągają mieszkańców w czasie wolnym i to w nich realizują się najbardziej elementarne procesy współdziałania i samoorganizacji na tych terenach. Nie budził wątpliwości reprezentantów komisji problemowych fakt pozytywnego, dynamicznego trendu w tej kwestii, tzn. w ostatnim czasie zmodernizowano wiele obiektów publicznych o funkcjach kulturalnych w miejscowościach wiejskich. Przykła-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

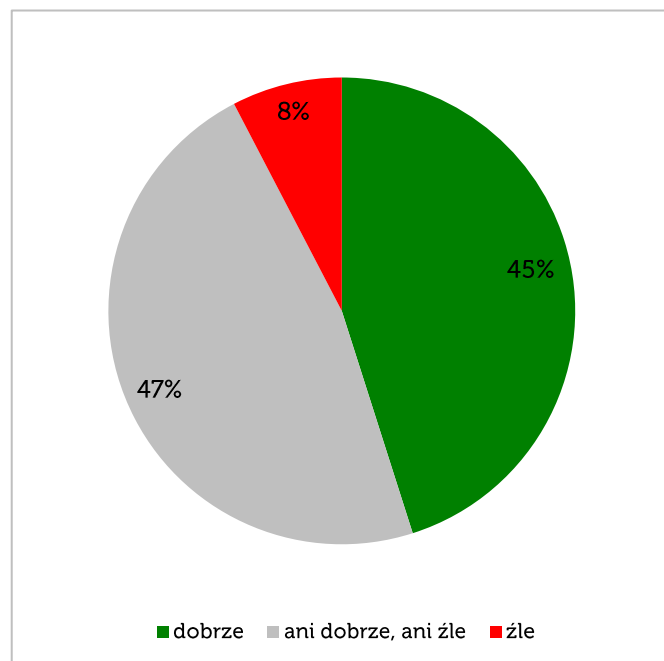

dami mogą być m.in. Wiejski Dom Kultury w Swornegaciach w gminie Chojnice (fot. 3), czy sieć świetlic wiejskich w gminie Człuchów (ryc. 5).

Fotografia 3. Wiejski Dom Kultury w Swornegaciach.
Źródło: gokchojnice.pl.

Podczas badania kwestionariuszowego z mieszkańcami podjęto próbę zdiagnozowania percepcji projektu Ch-CzMOF oraz jego oceny przez społeczności lokalne. Wyniki tych badań pokazały, że odsetek osób popierających współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego w ramach obszaru funkcjonalnego (ok. 45% badanych) jest zdecydowanie większy od odsetka osób nie popierających integracji (ok. 8% badanych) (ryc. 6). Z jeszcze większym poparciem dla integracji komunalnej występują radni, czyli reprezentanci społeczności lokalnych. Wśród nich, aż 67% badanych ocenia pozytywnie fakt powstania projektu Ch-CzMOF.

Rycina 6. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy to dobrze, że władze Pani/Pana gminy współpracują w ramach Ch-CzMOF?
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania kwestionariuszowego z mieszkańcami.

Rycina 5. Mapa obiektów kulturalnych, edukacyjnych i sportowych w gminie Człuchów.
Źródło: Urząd Gminy Człuchów.

[S6] Poparcie społeczności lokalnej dla projektu współpracy komunalnej (11 pkt.).

[S7] Relatywnie wysoka dostępność usług podstawowej opieki medycznej (9 pkt.).

Sprawy związane z systemem ochrony zdrowia są zazwyczaj bardzo negatywnie oceniane przez polskie społeczeństwo. Również na obszarze Ch-CzMOF został bardzo nisko oceniony poziom dostępności i jakość specjalistycznych usług medycznych (trzecia najgorzej oceniana sprawa; społeczności lokalne gorzej oceniły tylko działania na rzecz

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

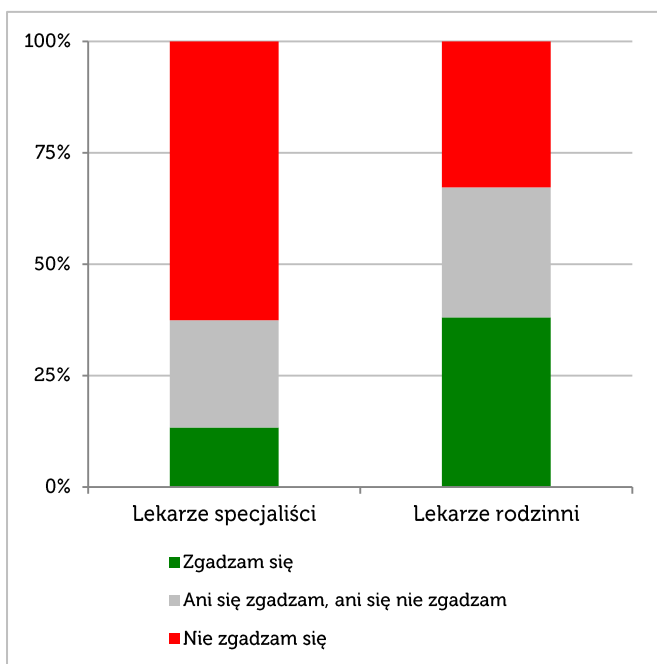
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

zwalczania bezrobocia oraz stan techniczny dróg). W świetle tych ocen, stosunkowo wysoko oceniono poziom dostępności i jakość podstawowej opieki medycznej (ryc. 7). Ponadto, dane pokazujące liczbę praktyk podstawowej opieki medycznej w poszczególnych gminach oraz wyniki badania ankietowego z mieszkańcami pokazują że usługi podstawowej opieki medycznej są realizowane przede wszystkim w miastach rdzeniach, co dowodzi, że jest to działalność wykraczająca poza teren samych miast na ich obszar funkcjonalny.

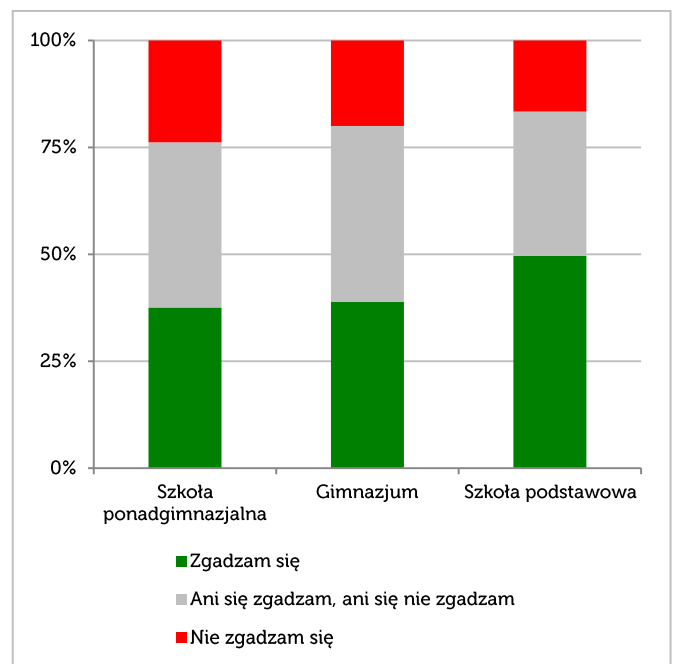
cztery najwyższe pozycje). Również pozytywnie oceniane są zajęcia dodatkowe, pozalekcyjne na poszczególnych szczeblach nauczania (por. ryc. 8). Dane przedstawione na rycinie 13 pokazują jeszcze jedną ważną rzecz. Otóż, poziom zadowolenia z realizowanych zajęć pozalekcyjnych maleje wraz z przechodzeniem na wyższy szczebel edukacji. Z drugiej strony, badania pokazały, że im wyższy poziom edukacji tym większe międzygminne przepływy osób. Te dwa, stwierdzone empirycznie fakty, sugerują, że współdziałanie w ramach Ch-CzMof powinno w dużym stopniu koncentrować się na rozwijaniu oferty edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym, ponieważ jest ona (1) relatywnie najłabiej oceniana oraz (2) w największym stopniu wspólna dla całego obszaru funkcjonalnego.

Rycina 7. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy zgadza się Pani/Pan, że dostępność do lekarzy (rodzinnych/specjalistów) jest wystarczająca?
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania kwestionariuszowego z mieszkańcami.

[S8] Bogata oferta edukacyjna na różnych poziomach nauczania (8 pkt.).

W 2012 r. w Ch-CzMof funkcjonowało 48 szkół podstawowych, 26 gimnazjów i 9 szkół ponadgimnazjalnych, w których uczyło się łącznie ponad 18 tys. osób. Generalnie, podstawowa część usług edukacyjnych (na wszystkich poziomach nauczania) została przez mieszkańców oceniona bardzo pozytywnie (w rankingu wszystkich ocenianych spraw publicznych szkoły i przedszkola zajęły pierwsze

Rycina 8. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy zgadza się Pani/Pan, że miejscowe szkoły oferują dużą liczbę różnych i ciekawych zajęć pozalekcyjnych?
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania kwestionariuszowego z mieszkańcami.

2.2. Słabe strony

W drugiej kolejności zostaną przedstawione słabe strony Ch-CzMof w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”, tzn. wszystko to, co stanowi słabość, barierę, ograniczenie

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

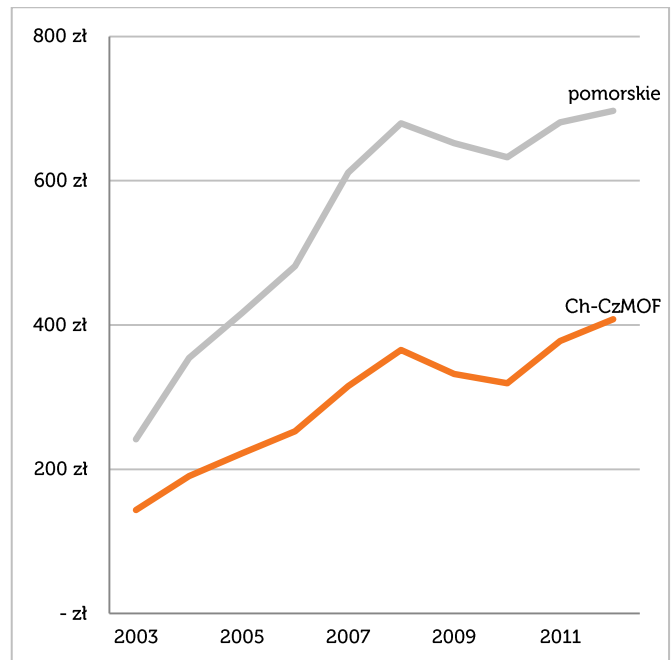
rozwoju Ch-CzMOF i jest zlokalizowane na jego obszarze. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano 7 słabych stron, uporządkowanych według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Słabe strony obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”:

1. Niski poziom dochodów lokalnej społeczności skutkujący niewielkimi możliwościami inwestycyjnymi gmin;
2. Problemy społeczne wynikające z długotrwałego i strukturalnego bezrobocia części mieszkańców;
3. Niewielki poziom samoorganizacji społeczności lokalnych;
4. Stosunkowo wysoki poziom emigracji młodych, aktywnych ludzi;
5. Problemy w dostępności niektórych specjalistycznych usług zdrowotnych (ich brak lub długi czas oczekiwania);
6. Brak wysokiej jakości centrów kulturalnych w miastach-rdzeniach;
7. Negatywne emocje obecne między społecznościami lokalnymi powodujące niewielki poziom współpracy i zaufania;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych słabych stron Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

[W1] Niski poziom dochodów lokalnej społeczności skutkujący niewielkimi możliwościami inwestycyjnymi gmin (19 pkt.).

Rycina 9. Dynamika dochodów budżetowych gmin z tytułu udziału w podatku PIT dla Ch-CzMOF oraz woj. Pomorskiego w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom dochodów mieszkańców jest stosunkowo trudny do zmierzenia w sensie bezwzględnym. Jednak w celu porównań sytuacji finansowej społeczności lokalnych stosuje się dość często wskaźnik poziomu wpływu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) na mieszkańca w gminie. Uśrednione wartości tego miernika dla całego Ch-CzMOF, porównane z średnią dla województwa pomorskiego pokazują dość trudną sytuację finansową miejscowej społeczności (ryc. 9). Mało optymistyczna jest również dynamika zmian. Choć w sensie bezwzględnym jest ona dodatnia i dość wysoka (1,5-krotny wzrost wskaźnika w ostatnich 10 latach), to w porównaniu do dynamiki wojewódzkiej prezentuje się mało optymistycznie (średni poziom wpływu z PIT wzrósł w ostatnich 10 latach ponad 3-krotnie). Sytuacja finansowa mieszkańców przekłada się oczywiście na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego (wpływy z PIT są jednym z głównych dochodów własnych gmin). Ta natomiast kształtuje możliwości inwestycyjne Ch-CzMOF. Oznacza to, że problem niskich dochodów społeczności lokalnej jest sprawą podstawową, fun-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

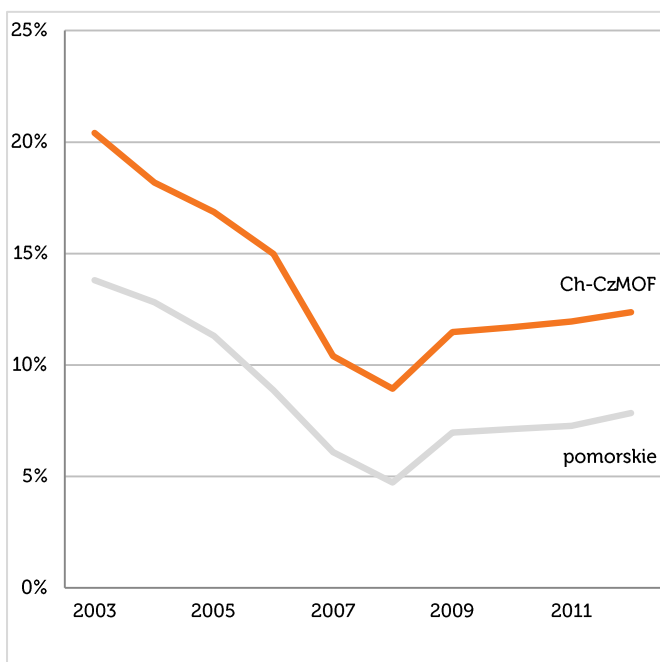
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

damentalną, ponieważ liczba i waga spraw z nim powiązanych jest bardzo znacząca. Zostało to również zauważone przez lokalnych i zewnętrznych ekspertów oceniających znaczenie poszczególnych słabych stron – sprawa ta otrzymała najwyższą ocenę.

[W2] Problemy społeczne wynikające z długotrwałego i strukturalnego bezrobocia części mieszkańców (17 pkt.).

Rycina 10. Dynamika wskaźnika udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w Ch-CzMOF i województwie pomorskim w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kolejna słaba strona jest istotnie związana z pierwszą. Decyduje o tym prosty ciąg przyczynowo-skutkowy, tzn. bezrobocie wpływa negatywnie na poziom dochodów. Natomiast niskie zarobki oraz pozostawanie poza rynkiem pracy generują różnego rodzaju problemy społeczne – nie tylko wśród osób bezrobotnych, ale również wśród pozostałych członków ich rodzin. Stopa bezrobocia na obszarze Ch-CzMOF jest stosunkowo wysoka – w kwietniu 2014 r. wynosiła ona w powiecie chojnickim ok. 19%, a w powiecie człuchowskim ok. 23% (przy średniej dla województwa na poziomie ok. 13%; dane WUP w Gdańsku). Brakuje niestety danych

dotyczących tego wskaźnika na poziomie lokalnym. W związku z tym porównano dynamikę wskaźnika alternatywnego, który obrazuje udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (ryc. 10) – w ciągu ostatnich 10 lat różnica między poziomem bezrobocia w Ch-CzMOF i województwie pomorskim wynosi stale ok. 5-7%. Na tę trudną sytuację wpływa przynajmniej kilka czynników. Pierwszym z nich (a jednocześnie zasadniczym) jest relatywnie niska atrakcyjność inwestycyjna tego terenu w porównaniu do obszarów metropolitalnych i terenów wzdłuż głównych szlaków transportowych (dróg klasy A i S). Drugim ważnym czynnikiem są problemy strukturalne na rynku pracy, w tym przede wszystkim związane z przemianami na obszarach wiejskich, które przed prywatyzacją było w znacznej części oparte na funkcjonowaniu Państwowych Gospodarstw Rolnych.

[W3] Niewielki poziom samoorganizacji społeczności lokalnych (17 pkt.).

Współczesne procesy rozwoju lokalnego i regionalnego zachodzą w bardzo specyficzny sposób. Bardzo często twierdzi się, że kluczowym czynnikiem (oprócz znanych wcześniej „tradycyjnych” czynników rozwojowych) jest tzw. kapitał społeczny (oparty na zaufaniu, pozytywnych relacjach nieformalnych). Jest on w zasadzie „przełożeniem” wysokiego poziomu samoorganizacji (czyli oddolnie tworzonych grup roboczych, hobbystycznych, wolontarystycznych) na język ekonomii – zakłada się przy tym, że w dłuższej perspektywie przynosi on wymierne, ekonomiczne korzyści. W Polsce odnotowujemy stosunkowo wysoki deficyt kapitału społecznego. Widoczne jest to również na obszarze Ch-CzMOF. Co prawda w Chojnicach i Człuchowie funkcjonuje łącznie ponad 200 organizacji pozarządowych, jednak poziom aktywności części z nich jest stosunkowo niewielki. Diagnozę tę potwierdzają rozmowy z lokalnymi liderami przeprowadzone podczas spotkań warsztatowych. Ponadto, uznanie przez lokalnych i zewnętrznych ekspertów tej sprawy jako ważnej potwierdza wynik rangowania słabych stron obszaru strategicznego „Społeczeństwo

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

i współpraca międzygminna” (trzecia najważniejsza słaba strona).

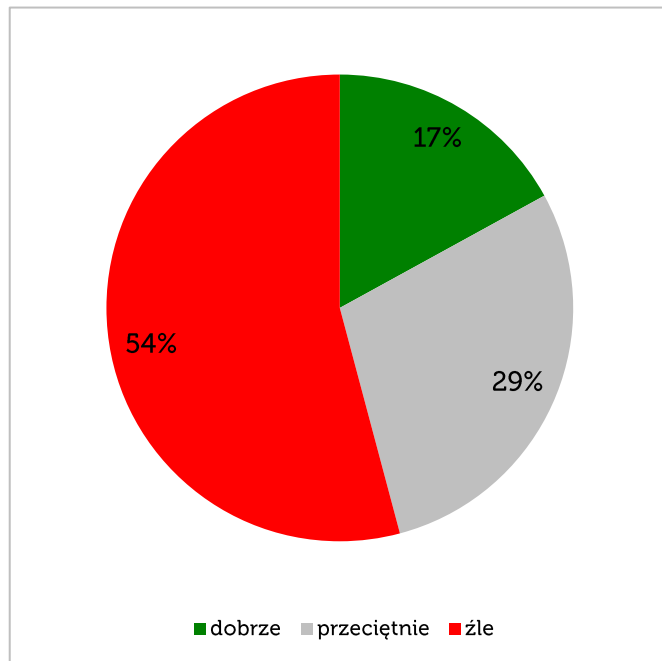
[W4] Stosunkowo duży poziom emigracji młodych, aktywnych ludzi (13 pkt.).

Podobnie jak w przypadku poprzedniej słabej strony, również proces wymywania kapitału ludzkiego jest problemem specyficznym dla pewnej kategorii obszarów. Aktualnie w Polsce dotyka on przede wszystkim tzw. obszarów peryferyjnych, tj. położonych z dala od głównych aglomeracji miejskich. Emigrują przede wszystkim osoby młode, a proces ten przebiega w dwóch kierunkach: 1) zagraniczna emigracja zarobkowa (szczególnie po 2004 r.) oraz 2) wewnętrzna emigracja zarobkowa i edukacyjna. Ch-CzMOF jest obszarem, w którym problem ten staje się istotną słabą stroną. Generują go przede wszystkim problemy na rynku pracy (stosunkowo niewielki popyt na pracę, szczególnie wykwalifikowaną) oraz w dostępie do części usług społecznych (edukacja na poziomie wyższym, wysokiej jakości placówki kulturalne, specjalistyczna ochrona zdrowia i in.). Potwierdzeniem tej diagnozy są przede wszystkim wyniki prac warsztatowych oraz prowadzone podczas nich rozmowy z lokalnymi liderami.

[W5] Problemy w dostępności niektórych specjalistycznych usług zdrowotnych (ich brak lub długi czas oczekiwania) (12 pkt.).

Przy okazji analizy mocnych stron obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” zidentyfikowano stosunkowo dobrą sytuację podstawowej opieki medycznej w Ch-CzMOF w aspekcie jej dostępności (por. [S7]). Zdecydowanie gorzej wygląda jednak sytuacja opieki specjalistycznej. Problemem są przy tym zarówno brak dostępu do określonych form opieki (np. oddział diabetologii, urologiczny), czy też jej stosunkowo niski standard lub długi czas oczekiwania (por. ustalenia diagnozy stanu istniejącego). Ponadto, funkcjonowanie niektórych instytucji ochrony zdrowia w Ch-CzMOF utrudniają również problemy lokalowe (standardu technicznego i wyposażenia). Wszystko to sprawia, że system specjalistycznej opieki medycznej w Ch-

CzMOF jest stosunkowo słabo oceniany przez miejscową społeczność (ryc. 11).

Rycina 11. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pani/Pan funkcjonowanie specjalistycznej opieki medycznej?
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania kwestionariuszowego z mieszkańcami.

[W6] Brak wysokiej jakości centrów kulturalnych w miastach-rdzeniach (11 pkt.).

Fotografia 4. Chojnicki Dom Kultury.
Źródło: weekendfm.pl.

Przy okazji przedstawiania mocnych stron wspomniano o stosunkowo dużej dostępności do placówek kulturalnych na obszarach wiejskich. Inaczej

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT CHOJNICKI

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

sytuacja wygląda na terenie miast, szczególnie miast-rdzeni. Te ośrodki powinny bowiem oferować szeroką propozycję działalności kulturalnych wykraczającą poza jej granice na obszar funkcjonalny. Powinny to być działalności kulturalne przyciągające osoby spoza Chojnic i Człuchowa (a także w niektórych przypadkach spoza Ch-CzMOF). Funkcjonujące obecnie w obu miastach domy kultury mierzą się z dużymi problemami lokalowymi, związanymi ze stanem zabudowy, w której działają (fot. 4 i 5) oraz jej niedostosowaniem do potrzeb kulturalnych ośrodków.

miastach (Gdańsk i Gdynia; Bydgoszcz i Toruń; Gorzów Wlkp. i Zielona Góra). Najczęściej obserwuje się tego typu procesy w sytuacji pewnych problemów historycznych, czy w sytuacji bliskości geograficznej miast o stosunkowo zbliżonej „sile”. Sile rozumianej nie jako zjawiska fizycznego, ale jako formy symbolicznego, społecznego, politycznego (samorządowego) i ekonomicznego znaczenia. Istnienie tego rodzaju procesów wymaga długotrwałej, cierpliwej pracy, budowania kultury dyskusji, zaufania i współdziałania. Służyć temu mogą różne wspólne przedsięwzięcia, nie budzące większych, konfrontacyjnych, społecznych emocji, tj. projekty związane z życiem kulturalnym, rekreacją, edukacją (szczególnie wśród dzieci).

Fotografia 5. Dom Kultury w Człuchowie.
Źródło: weekend.fm.

Rycina 12. Grupy społeczne funkcjonujące na portalu Facebook publikujące komentarze związane z różnymi stereotypami Chojnic i Człuchowa.
Źródło: facebook.com.

[W7] Negatywne emocje obecne między społecznościami lokalnymi powodujące niewielki poziom współpracy i zaufania (11 pkt.).

Ostatnią pod względem znaczenia słabą stroną Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” są negatywne czynniki psychologiczne, emocjonalne, które w pewnym stopniu kształtują relacje między dwoma głównymi miastami: Chojnicami i Człuchowem. Fakt istnienia tego typu trudności potwierdzono podczas spotkań warsztatowych. Mają one również swój wyraz w formujących się grupach, np. na jednym z portali społecznościowych (ryc. 12). Wzajemne, trudne relacje w zespołach miejskich nie są niczym nowym i specyficznym. Występują one w wielu polskich

2.3. Szanse

W trzeciej kolejności zostaną przedstawione szanse Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”, tzn. wszystko to, co stwarza dla Ch-CzMOF szansę korzystnej zmiany i jest zlokalizowane poza jego obszarem. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano **3 szanse**, uporządkowane według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Szanse w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”:

1. Zintegrowane podejście terytorialne do polityki rozwojowej w Unii Europejskiej – duże

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT CHOJNICKI

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

środki finansowe stymulujące współpracę międzygminną;

2. Fundusze unijne stymulujące współpracę międzysektorową (lokalne grupy działania, lokalne grupy rybackie) oraz nowe rozwiązania prawne związane z różnymi formami oddolnej samoorganizacji społecznej;
3. Baza dobrych praktyk, nowatorskich projektów społecznych;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych szans Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

[O1] Zintegrowane podejście terytorialne do polityki rozwojowej w Unii Europejskiej – duże środki finansowe stymulujące współpracę międzygminną (44 pkt.).

Niewątpliwie największą szansą dla lokalnych wspólnot samorządowych Ch-CzMOF jest zmiana sposobu patrzenia na rozwój terytorialny w Unii Europejskiej. Nowe podejście w polityce spójności zakłada przede wszystkim dążenie do spójności terytorialnej, integrującej różne sektorowe aspekty (głównie społeczny i ekonomiczny). To natomiast przekłada się na odpowiednie narzędzia realizacyjne. Jednym z nich są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne dedykowane obszarom funkcjonalnym miast wojewódzkich oraz dodatkowe instrumenty skierowane do miejskich obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych (w województwie pomorskim określa się je jako Zintegrowane Porozumienia Terytorialne). Instrumenty te mają pobudzić i wzmocnić współdziałanie komunalne w ramach obszarów funkcjonalnych, czyli takich, których granice powiązań, oddziaływań (dot. przepływu osób, towarów) wykraczają poza granice administracyjne. Odpowiednie, skuteczne sięganie po dostępne instrumenty realizacyjne może istotnie wpłynąć na budowanie pozytywnych relacji, kultury zaufania, a z drugiej strony – pobudzić lokalne procesy rozwojowe w Ch-CzMOF.

[O2] Fundusze unijne stymulujące współpracę międzysektorową (lokalne grupy działania, lokalne grupy rybackie) oraz nowe rozwiązania prawne związane z różnymi formami oddolnej samoorganizacji społecznej (29 pkt.).

Kolejną, drugą co do znaczenia szansą Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” jest zmiana sposobu prowadzenia rozwoju lokalnego. Zmianę tę obrazuje określone w literaturze zachodniej (głównie brytyjskiej) przejście od *government* do *governance*, czyli od rządzenia do zarządzania lokalnego. Zmiana ta wiąże się z włączeniem środowisk społecznych, gospodarczych i wolontarystycznych w proces podejmowania decyzji oraz stymulowania rozwoju lokalnego. U podstaw tej zmiany leży przekonanie, że oddolne formy organizacji (grupy nieformalne, organizacje pozarządowe, samorządy gospodarcze i in.) mogą w pewnych sprawach uzupełniać i pomagać tradycyjnie rozumianemu samorządowi terytorialnemu i są w tym „uzupełnianiu” skuteczniejsi. W praktyce, instrumentami realizującymi tę zmianę są lokalne grupy działania LEADER, lokalne grupy rybackie, lokalne i regionalne organizacje turystyczne, różnego rodzaju organizacje gospodarcze (np. inicjatywy klastrowe), czy też różne formy lokalnej demokracji partycypacyjnej (młodzieżowe rady miasta, rady konsultacyjne i in.). Instrumenty te dedykowane są różnego rodzaju jednostkom – niektóre z nich z powodzeniem funkcjonują w Ch-CzMOF. Wydaje się, że dalsze rozwijanie takich inicjatyw może przynieść nowe, dodatkowe korzyści rozwojowe.

[O3] Baza dobrych praktyk, nowatorskich projektów społecznych (27 pkt.).

Ostatnią ze zidentyfikowanych szans Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” jest baza dobrych praktyk, nowatorskich projektów społecznych. Nie chodzi tu o jakąś konkretną bazę danych, umieszczoną na określonej stronie internetowej. Chodzi tu bardziej o to, że współczesne techniki wyszukiwania ciekawych pomysłów na projekty społeczne są w zasa-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dzie nieograniczone. Jest to o tyle ważne, że w przypadku opisywanego tu obszaru strategicznego nie liczą się jasne i oczywiste diagnozy i „twarde” inwestycje (np. droga o złym stanie technicznym wymagająca modernizacji). Nie jest wielkim problemem zdiagnozowanie złego stanu technicznego drogi i „wymyślenie” rozwiązania (oczywistym jest, że należy, w miarę dostępności środków finansowych, zmodernizować tę drogę). Natomiast już zdecydowanie więcej problemów sprawiają diagnozy społeczne, a tym bardziej projekty zmierzające do zmiany zdiagnozowanej, problemowej sytuacji. W tym przypadku mniej liczą się środki finansowe, a bardziej kreatywność, umiejętność skonstruowania innowacyjnego projektu społecznego, ciekawego, atrakcyjnego i „dopasowanego” do potencjalnych uczestników. Dlatego tak duże znaczenie ma współcześnie tego rodzaju „projektowa” wiedza, zgromadzona w wielu miejscach internetowej „przestrzeni”.

2.4. Zagrożenia

Jako ostatnie zostaną przedstawione zagrożenia Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”, tzn. wszystko to, co stwarza dla Ch-CzMOF niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej i jest zlokalizowane poza jego obszarem. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano **5 zagrożeń**, uporządkowanych według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Zagrożenia w obszarze strategicznym

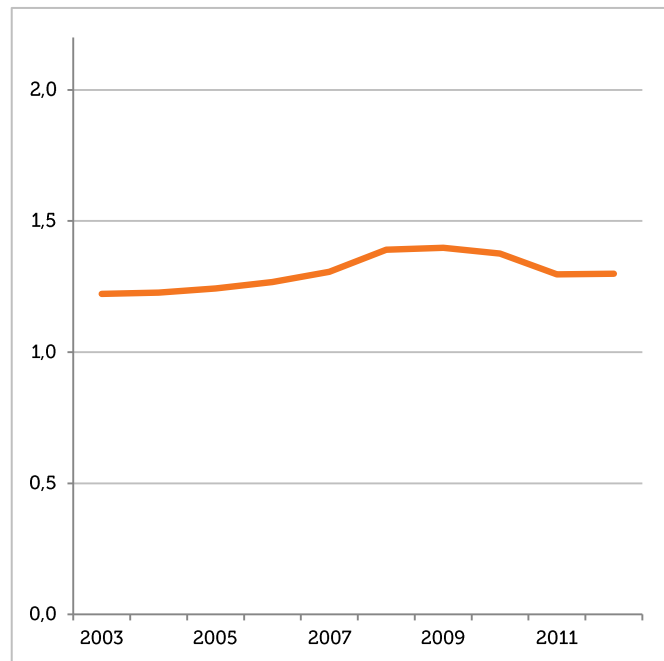
„Społeczeństwo i współpraca międzygminna”:

1. Skutki postępującego kryzysu demograficznego;
2. Wzrost deficytu finansowania usług edukacyjnych (wysokość subwencji oświatowej nie odpowiadająca potrzebom);
3. Pogłębianie się problemów kształtowanego przez politykę państwa systemu ochrony zdrowia;

4. Ogólny proces zaniku tożsamości terytorialnej i więzi z terytorium, szczególnie na obszarach peryferyjnych „wymywanych” przez „bieguny wzrostu”;
5. Przedłużające się negatywne efekty spowolnienia gospodarczego;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych zagrożeń Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

[T1] Skutki postępującego kryzysu demograficznego (24 pkt.).

Rycina 13. Dynamika współczynnika dzietności w Polsce w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Problemy związane z demografią są w Polsce powszechnie znane i dostrzegane, choć ciągle nie doczekały się odpowiedniej polityki demograficznej. Nie budzi wątpliwości fakt, że trendy przyrostu naturalnego i salda migracji w Polsce są niekorzystne i niepokojące. Współczynnik dzietności już od wielu lat pozostaje na niepokojącym poziomie (ryc. 13). Minimalna wartość tego miernika pozwalająca za-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

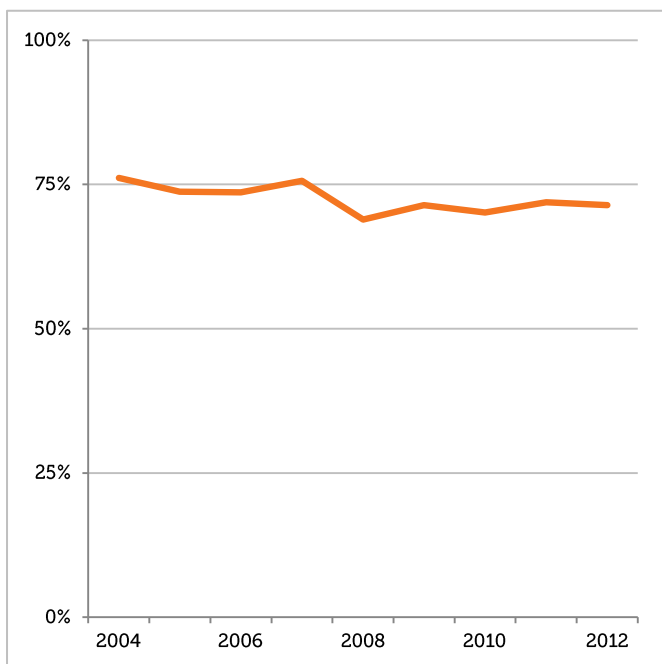
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

pewnić zastępowalność pokoleń powinna kształtować się na poziomie 2,1-2,2 – w Polsce od początku lat 1990. jest ona na poziomie niższym niż 2 (w 2012 r. współczynnik dzietności w Polsce wynosił ok. 1,3). W tym kontekście prognozy demograficzne są niepokojące. Chodzi tu przede wszystkim o zapewnienie równowagi na rynku pracy oraz bezpieczeństwa systemu emerytalnego. W dłuższej perspektywie problemy demograficzne mogą również przełożyć się na problemy społeczne związane z trudnościami zapewnienia odpowiedniej opieki i ochrony zdrowia osobom starszym.

[T2] Wzrost deficytu finansowania usług edukacyjnych (wysokość subwencji oświatowej nie odpowiadająca potrzebom) (23 pkt.).

Rycina 14. Dynamika wskaźnika udziału dochodów gmin z tytułu subwencji oświatowej w wydatkach na oświatę i wychowanie.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podstawowym zadaniem samorządów lokalnych w Polsce jest prowadzenie publicznych usług edukacyjnych. Gminy odpowiadają za prowadzenie szkół podstawowych i gimnazjów, natomiast powiaty – szkół ponadgimnazjalnych. Na te zadania sędowane przez państwo na poziom lokalny, gminy i powiaty otrzymują tzw. subwencję oświatową.

Niestety właściwie od początku funkcjonowania zdecentralizowanego systemu oświaty, wysokość tej subwencji nie zaspakaja finansowych potrzeb edukacyjnych polskich gmin (ryc. 14). W kontekście problemów demograficznych i konieczności restrukturyzacji usług edukacyjnych deficyt ten ciągle się zwiększa – w 2012 r. subwencja oświatowa wystarczyła na sfinansowanie ok. 75% wydatków gmin na oświatę. Sytuacja ta najpewniej nie ulegnie poprawie, tzn. nie przewiduje się w najbliższej perspektywie jakichkolwiek zmian legislacyjnych, które mogłyby odwrócić negatywny trend przedstawiony na ryc. 14.

[T3] Pogłębianie się problemów kształtowanego przez politykę państwa systemu ochrony zdrowia (20 pkt.).

Ochrona zdrowia jest sprawą, z punktu widzenia rozwoju społecznego, kluczową. W dużym stopniu decyduje ona o jakości życia mieszkańców. Problemy polskiego systemu ochrony zdrowia, które mają różne źródła i przejawy, są dla rozwoju Ch-CzMOF istotnym zagrożeniem. Wynika to również z narastania trudności związanych ze zmianami demograficznymi. W najbliższych latach stopniowo zmieniać się będzie struktura wieku ludności (tzw. proces starzenia się społeczeństwa), co jeszcze dodatkowo zwiększy obciążenia systemu ochrony zdrowia i opieki medycznej.

[T4] Ogólny proces zaniku tożsamości terytorialnej i więzi z terytorium, szczególnie na obszarach peryferyjnych "wymiwanym" przez "bieguny wzrostu" (17 pkt.).

Współcześnie coraz mocniej widoczne stają się procesy usieciowienia przestrzeni społeczno-ekonomicznej. Relacje i powiązania stają się kluczowym składnikiem rzeczywistości. Coraz rzadziej można spotkać ludzi, którzy spędzają większość swojego życia w jednym miejscu. Ta zwiększająca się mobilność, skłonność do przemieszczeń (szczególnie wśród młodych osób) powoduje zmniejszenie się poziomu przywiązania do terytorium, a tym samym odpowiedzialności za nie. Procesy zaniku tożsamości terytorialnej widoczne są we wszystkich

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

skalach przestrzennych i podlega im również Ch-CzMOF. Warto jednak zaznaczyć, że obok tego ogólnego, negatywnego procesu istnieją niewątpliwie (choć są trudne do zmierzenia) również procesy odwrotne, które mimo zmiany miejsca pobytu/pracy/zamieszkania nie zmniejszają poziomu przywiązania do miejsca (zjawisko to określono jako mocną stroną [S3] Ch-CzMOF w aspekcie „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”).

[T5] Przedłużające się negatywne efekty spowolnienia gospodarczego (15 pkt.).

Polska gospodarka stosunkowo dobrze zniósła efekty kryzysu (spowolnienia) gospodarczego. Niektóre branże odczuły go jednak dość mocno. Istnieje również uzasadnione zagrożenie, że efekty spowolnienia gospodarczego mogą się przedłużać. W dalszym ciągu bowiem klimat inwestycyjny w niektórych sektorach gospodarki jest na stosunkowo niskim poziomie (przede wszystkim w budownictwie). Również na rynku pracy nie daje się jeszcze odczuć „pozytywnego odbicia” i wyraźnej zmiany tendencji w kierunku zmniejszania poziomu bezrobocia.

3. Cele rozwojowe

Sektorowy Plan Działań „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”, podobnie jak pozostałe SPD zakłada trzystopniową, hierarchiczną strukturę kierunków działań, uzupełnioną o propozycje projektów do realizacji (w perspektywie do 2030 r.). Strukturę tę tworzą: cel główny, cele operacyjne oraz działania, przy czym cel główny i cele operacyjne są „łącznikiem” między ogólną częścią strategii a SPD. Jako główny cel SPD „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” przyjęto:

CEL GŁÓWNY:

Zwiększenie poziomu współpracy i wzajemnego zaufania pomiędzy gminnymi wspólnotami samorządowymi oraz rozwój

spójnego systemu usług społecznych

Uzasadnienie:

Przedstawiony powyżej cel główny jest sprawą kluczową z punktu widzenia rozwoju Ch-CzMOF, w tym w jego aspekcie społecznym. Powszechnie twierdzi się, że polskie społeczności lokalne wykazują pewien deficyt zaufania, zarówno do innych osób (poza rodziną) jak i do publicznych jednostek i organizacji (por. m.in. coroczne, obszerne badania związane z Diagnozą Społeczną). Deficyt zaufania przekłada się natomiast na deficyt współpracy (nie chcemy współpracować z kimś, komu nie ufamy). Deficyt ten jest tym większy im większe znaczenie ma na danym obszarze tzw. efekt granicy (w tym granicy reliktovej). Efekt ten powoduje, że społeczności lokalne są w dużym stopniu domknięte w ramach swoich „małych ojczyzn” (tj. małych miejscowości, osiedli czy dzielnic dużych miast, czasem w ramach całych gmin) i jako „innych” traktują tych z miejscowości, osiedli, czy gmin sąsiednich. Im większe znaczenie granicy (w tym reliktovej), tym wyższy poziom domknięcia lokalnych społeczności. Sytuację dużego znaczenia granicy reliktovej można zaobserwować na terenie Ch-CzMOF. Potwierdzają to badania wykonane na potrzeby diagnozy, ale również wcześniejsze prace naukowe na ten temat (m.in. Kołsut 2012). Stosunkowo wysoki poziom domknięcia lokalnych społeczności wzmacniany ciągle dodatkowymi impulsami (por. słabe strony w ramach diagnozy SPD) powoduje konieczność podjęcia w tym kierunku pewnych działań publicznych. Jest bowiem oczywiste, że społeczności lokalne Ch-CzMOF są bardzo mocno powiązane w ramach przepływów funkcjonalnych (przepływy osób: do pracy, do szkół, w celach usługowych i in.) i w związku z tym należy dążyć do tego, by budowały one klimat wzajemnego zaufania i nie wzmacniały dodatkowo kolejnych nieufności. Drugim ważnym aspektem celu głównego jest rozwój spójnego systemu usług społecznych, które w dużej mierze powinny stać się przedmiotem międzysamorządowej koordynacji. Chodzi tu przede wszystkim o usługi

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

publiczne związane z edukacją, ochroną zdrowia, kulturą, sportem i rekreacją. Usługi te mają również bardzo duży wpływ na „zbliżanie się” lokalnych społeczności, wzajemne poznawanie i budowanie klimatu zaufania. Głównym wyzwaniem dla jednostek samorządu terytorialnego (zarówno szczebla gminnego, jak i powiatowego) jest podjęcie próby koordynacji w celu rozbudowy komplementarnej oferty publicznych usług społecznych.

Cel główny SPD „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” zostanie osiągnięty poprzez realizację 5 celów operacyjnych:

CELE OPERACYJNE:

1. Rewitalizacja miast i odnowa wsi oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznych
2. Zwiększenie dostępności do placówek ochrony zdrowia (szczególnie specjalistycznych) oraz wspólna polityka prozdrowotna
3. Zmniejszenie negatywnych efektów „wymywania” kapitału ludzkiego oraz rozwój i integracja kreatywnych działalności kulturalnych
4. Rozwój kompetencji kluczowych poprzez podniesienie poziomu dostępności, integracji i jakości edukacji
5. Zwiększenie poziomu samoorganizacji i współpracy społeczności lokalnych

Każdy z celów operacyjnych został uszczegółowiony poprzez sformułowanie działań zmierzających do jego osiągnięcia. Liczba działań w ramach każdego z celów jest różna i wynika z zakresu merytorycznego danego celu. Do określonych celów operacyjnych sformułowano również zbiór proponowanych projektów. Zbiór ten nie stanowi zamkniętej, wyczerpującej całości. Jest on natomiast pewną propozycją katalogu przedsięwzięć, które zbliżą Ch-CzMOF do osiągnięcia danego celu.

3.1. Cel operacyjny nr 1: Rewitalizacja miast i odnowa wsi oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznych

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

Rewitalizacja i odnowa są częścią interwencji publicznej w przestrzeni rozumianej kompleksowo. Nie jest rewitalizacją (odnową) wyłącznie remont budynku, organizacja szkolenia dla mieszkańców, czy też wsparcie finansowe osób dotkniętych ubóstwem. Rewitalizacja i odnowa jest procesem, który wymaga interwencji we wszystkich aspektach rzeczywistości społecznej obszaru zdegradowanego, tzn. w aspekcie: 1) technicznym (czasem nazywanym aspektem urbanistycznym, architektonicznym, budowlanym), 2) społecznym i 3) ekonomicznym. O tym, że na obszarze Ch-CzMOF istnieją przestrzenie wymagające działania na rzecz poprawy sytuacji kryzysowych, nie trzeba przekonywać. Mówią o tym zarówno jakościowe dane dotyczące stanu zabudowy (szczególnie w śródmiejskich przestrzeniach miast), informacje o zakresie problemów społecznych czy wielkości wydatków publicznych na tzw. wsparcie socjalne. Dlatego jednym z ważniejszych celów SPD „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” stały się działania na rzecz naprawy sytuacji kryzysowych poprzez rewitalizację miast i odnowę wsi.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 2.2. „Wysoki poziom kapitału społecznego”:

Kierunek działań 2.2.4. „Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych”

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 2.3. „Przestrzeń dla aktywności”:

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Działanie 2.3.1. „Miasto przyjazne dla mieszkańców”;
Działanie 2.3.2. „Przestrzeń przyjazna dla mieszkańców”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba zrealizowanych inwestycji „twardych” (budowlanych) na obszarach zdegradowanych;
- * Liczba zrealizowanych projektów „miękkich” (społecznych) na obszarach zdegradowanych;
- * Liczba przedsięwzięć kulturalnych i rozrywkowych zrealizowanych w przestrzeniach publicznych;
- * Liczba nowych aranżacji zieleni wprowadzonych na obszarach zdegradowanych;

Wskaźniki rezultatu:

- * Udział korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem;
- * Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;

Działania:

Działanie 1.1. Realizacja projektów rewitalizacji społecznej, szczególnie wśród dzieci i młodzieży;

Działanie 1.2. Modernizacja zabudowy i infrastruktury towarzyszącej ważnej z punktu widzenia przestrzeni publicznych;

Działanie 1.3. Stworzenie przestrzeni publicznych dla różnych grup wiekowych

Działanie 1.4. Poprawa jakości terenów zielonych w miastach i miejscowościach wiejskich

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 1 „Rewitalizacja miast i odnowa wsi oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznych” należy dążyć do realizacji 4 rodzajów działań, tj. 1) działań społecznych (nakierowanych głównie na dzieci i młodzież), 2) modernizacji technicznej zabudowy i infrastruktury towarzyszącej, 3) kompleksowych działań zmierzających do stworzenia nowych przestrzeni publicznych oraz

4) działań na rzecz poprawy jakości terenów zielonych.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

- * Rewitalizacja dzielnicy „B” w Chojnicach. Interwencja na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem w projekcie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanego obszaru Przedmieścia Gdańskiego i Dzielnicy Dworcowej miasta Chojnice (działania 1.1. i 1.2.).

Uzasadnienie:

Projekt rewitalizacji dzielnicy „B” w Chojnicach jest projektem kluczowym z punktu widzenia wieloletniego, długoletniego procesu rewitalizacji prowadzonego w tym mieście. Dzielnica „B” jest jedną z jednostek urbanistycznych miasta, zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie historycznej części śródmiejskiej. Jest ona obszarem, który łączy część historyczną miasta z dworcami kolejowym i autobusowym, które w niedalekiej przyszłości mają pełnić funkcję zintegrowanego węzła transportu publicznego zbiorowego. Jednocześnie, dzielnica „B” jest obszarem w dużym stopniu zdegradowanym, zarówno jeśli chodzi o tkankę architektoniczną i budowlaną (stan techniczny wielu wartościowych kamienic jest bardzo zły) jak i społeczną (ok. 15% mieszkańców korzysta z działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach).

- * Rewitalizacja tkanki miejskiej Obszaru Funkcjonalnego Chojnice- Człuchów poprzez utworzenie Kreatywnego Inkubatora Społecznego na rzecz przeciwdziałania wyłączeniu społecznemu i podjęcia walki z ubóstwem w drodze kompleksowej rewitalizacji otoczenia starego cmentarza, centrum miasta oraz terenów nadjeziornych i przyszpitalnych (działania 1.1., 1.2. i 1.4.).

Uzasadnienie:

Człuchów, jako drugie miasto rdzeniowe jest jednostką o niskim poziomie terytorialnej, wspólnej tożs-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

mości. Wynika to przede wszystkim z powojennych ruchów migracyjnych i generuje stosunkowo duże trudności i problemy społeczne. Między innymi z tego punktu widzenia, otoczenie starego cmentarza, centrum miasta oraz tereny nadjeziorne i przyszpitalne to kluczowe obszary miasta wymagające pilnej interwencji. Zlokalizowane są one w pobliżu dwóch ważnych jednostek morfologicznych, tj. 1) historycznej części śródmiejskiej (koncentrującej funkcje usługowe) oraz 2) kompleksu jezior człuchowskich (koncentrujących publiczne funkcje rekreacyjne, turystyczne i sportowe). Ich, ważne z punktu widzenia miasta i obszaru funkcjonalnego położenie, sprawia, że negatywne procesy degradacji (budowlanej, środowiskowej i społecznej) mają wpływ na sytuację tego obszaru oraz jego najbliższego (miejskie) i dalszego (funkcjonalnego) otoczenia.

* Wdrożenie działań społecznych na rzecz interwencji w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i walki z ubóstwem poprzez utworzenie Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny oraz Ośrodka Wsparcia Organizacji Pozarządowych (działania 1.1. i 1.3.).

Uzasadnienie:

Kolejny projekt zakłada realizację działań kluczowych z punktu widzenia społecznego. Utworzenie Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny oraz Ośrodka Wsparcia Organizacji Pozarządowych ma na celu przeciwdziałanie negatywnym problemom społecznym na obszarach zdegradowanych Chojnic i Człuchowa (a pośrednio również całego obszaru funkcjonalnego). Chodzi tu o zdiagnozowane problemy związane z przestępczością, uzależnieniami i „dziedziczeniem” zachowań patologicznych. Ukierunkowanie interwencji rozwiązującej te problemy jest celowo zwrócone w stronę osób młodych oraz rodziny, jako podstawowej komórki społecznej, w której realizuje się proces kształtowania osobowości i uczenia się podstawowych funkcji społecznych.

* Interwencja na rzecz podjęcia działań nawiązujących do historii, tradycji i tożsamości miejsca (działania 1.1. i 1.2.).

Uzasadnienie:

Kolejny z projektów łączy dwa ważne aspekty rewitalizacji, tj. aspekt społeczny i aspekt architektoniczny (budowlany). Oba aspekty są rozpatrywane łącznie w perspektywie historycznej, tzn. różnej, powiązanej ze sobą przeszłości mieszkańców Ch-CzMOF (aspekt społeczny) oraz zabytków, jako materialnych obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego (aspekt architektoniczny). To zabytki, jako obiekty materialne, „przechowują” w sobie wartości niematerialne, symboliczne, które ostatecznie kształtują tożsamość społeczną i pośrednio wpływają na więzi i relacje między społecznościami. Poznanie wzajemnej historii (i jej materialnych wytworów, czyli obiektów zabytkowych) może stać się symbolem budowy pozytywnych relacji między społecznościami, opartych na wzajemnym poszanowaniu i zaufaniu. Może również wpłynąć na zmniejszenie poziomu lokalnych animozji i nieporozumień (por. słabe strony pogłębionej diagnozy sektora).

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Chojnicko-człuchowska zielona przestrzeń publiczna” – projekt łączący działania na rzecz rewitalizacji społecznej i odnowy publicznych terenów zieleni urządzonej (działania 1.1. i 1.4.).
- * „Budowa sieci skate-parków na terenie Ch-CzMOF” – projekt polegający na stworzeniu atrakcyjnych przestrzeni publicznych dla młodzieży (działanie 1.3.).
- * „Bezpieczne place zabaw” – projekt budowy i modernizacji istniejących przestrzeni publicznych dla dzieci (działania 1.2. i 1.3.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje pozarządowe,
- * przedsiębiorstwa,
- * spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- * Zakład Gospodarki Mieszkaniowej,
- * ośrodki pomocy społecznej,
- * ośrodki pomocy rodzinie,
- * rady osiedlowe, sołeckie,
- * urzędy pracy,
- * jednostki zarządzające zielenią i terenami wodnymi.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- * środki podmiotów prywatnych (np. właściciele kamienic).

3.2. Cel operacyjny nr 2: Zwiększenie dostępności do placówek ochrony zdrowia (szczególnie specjalistycznych) oraz wspólna polityka prozdrowotna

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

Ochrona zdrowia i opieka zdrowotna to jedno z najważniejszych usług społecznych. Ich znaczenie jest podstawowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych. Badania przeprowadzone podczas etapu diagnozowania, przedstawione syntetycznie w rozdziale 2. pokazały, że działania publiczne związane z ochroną zdrowia są Negatywnie oceniane przez mieszkańców. Mają oni dość krytyczny stosunek szczególnie do dostępności specjalistycznej opieki medycznej. Z drugiej strony w diagnozie stanowiącej I tom Strategii przedstawiono dane empiryczne potwierdzające obiektywnie niski poziom dostępności niektórych świadczeń medycznych. W związku z tak zidentyfikowanym stanem, konieczne wydają się działania na rzecz zwiększenia dostępności do placówek ochrony zdrowia, a za kluczowe należy uznać dążenie do komplementarności świadczonych usług (szczególnie specjalistycznych usług medycznych w miastach-rdzeniach) i stworzenie tym samym spójnego systemu ich świadczenia. Cel ten, oprócz zwiększenia dostępności do usług medycznych, zawiera w sobie kompleksową politykę prozdrowotną obejmującą zarówno programy zdrowotne, jak i profilaktykę (w tym głównie sport i rekreację).

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 2.4. „Lepszy dostęp do usług zdrowotnych”:

Kierunek działań 2.4.1. „Poprawa dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych”;
Kierunek działań 2.4.2. Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych;

ZDROWIE DLA POMORZAN 2020:

Cel szczegółowy 1. „Wysoki poziom kompetencji zdrowotnych ludności”:

Priorytet 1.1. „Promocja zdrowia”;
Priorytet 1.2. „Programy zdrowotne”;

Cel szczegółowy 2. „Bezpieczeństwo pacjentów i efektywność regionalnego systemu zdrowia”:

Priorytet 2.1. „Systemy informatyczne i telemedyczne”;
Priorytet 2.2. „Jakość i ekonomizacja podmiotów leczniczych”;

Cel szczegółowy 3. „Wyrównany dostęp do usług zdrowotnych”:

Priorytet 3.1. „Specjalistyczna kadra medyczna”;
Priorytet 3.2. „Kompleksowa opieka nad pacjentem”;
Priorytet 3.3. „Zasoby sieci leczenia ambulatoryjnego i stacjonarnego”;

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 2.2. „Regionalna wspólnota”:

Działanie 2.2.3. „Powszechna aktywność sportowa”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba nowych łóżek w specjalistycznych oddziałach szpitalnych;
- * Liczba zakupionych nowych urządzeń medycznych;
- * Nakłady finansowe na programy zdrowotne realizowane w Ch-CzMOF;

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- * Liczba zorganizowanych przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych;

Wskaźniki rezultatu:

- * Udział osób objętych programami profilaktycznymi w ogólnej liczbie mieszkańców;
- * Udział osób uczestniczących w programach zdrowotnych w ogólnej liczbie mieszkańców;
- * Liczba lekarzy specjalistów;
- * Liczba udzielonych specjalistycznych porad medycznych;
- * Liczba uczestników przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych;

Działania:

Działanie 2.1. Współpraca w prowadzeniu polityki przeciwdziałania uzależnieniom;

Działanie 2.2. Realizacja wspólnych programów profilaktyki zdrowotnej;

Działanie 2.3. Działania na rzecz zwiększenia aktywności fizycznej wśród mieszkańców;

Działanie 2.4. Organizacja i wspieranie przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych;

Działanie 2.5. Dążenie do komplementarnej oferty specjalistycznych usług medycznych;

Działanie 2.6. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia;

Działanie 2.7. Rozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia i opieki długoterminowej;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 2 „Zwiększenie dostępności do placówek ochrony zdrowia (szczególnie specjalistycznych) oraz wspólna polityka prozdrowotna” należy dążyć do realizacji 7 rodzajów działań dot. m.in.: 1) poprawy dostępności do opieki medycznej (głównie specjalistycznej), 2) profilaktyki zdrowotnej (w tym aktywności fizycznej), 3) przeciwdziałania niektórym dolegliwościom oraz 4) edukacji zdrowotnej.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

- * Utworzenie oddziału diabetologii w Szpitalu Specjalistycznym w Chojnicach (działanie 2.5.)

Uzasadnienie:

Projektu obejmuje m.in. utworzenie gabinetu zabiegowego stopy cukrzycowej oraz utworzenie i wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną oddziału diabetologii. Projekt ten wpisuje się w potrzeby Ch-CzMOF w zakresie specjalistycznej opieki stacjonarnej. Do tej pory na tym terenie funkcjonowały wyłącznie poradnie specjalistyczne diabetologii nie realizujące opieki stacjonarnej. Projekt ten zakłada również komplementarność oferty opieki medycznej i zasięg oddziału wykraczający poza powiat chojnicki, na powiaty sąsiadujące (w tym głównie powiat człuchowski).

- * Rozbudowa istniejącej bazy opieki długoterminowej w powiecie chojnickim i człuchowskim oraz teleopieka (działanie 2.7.)

Uzasadnienie:

Celem projektu jest dostosowanie infrastruktury opieki długoterminowej do istniejących i przewidywanych potrzeb. Potrzeby te będą bowiem istotnie wzrastać w związku ze zmianami demograficznymi w Polsce (por. ustalenia pogłębionej diagnozy sektora). Istniejąca i planowana infrastruktura opieki długoterminowej ma służyć mieszkańcom Ch-CzMOF oraz osobom spoza tego terenu, ponieważ obszar ten jest szczególnie predestynowany do tego typu usług społecznych (choćby w kontekście zdiagnozowanego potencjału środowiska przyrodniczego – por. ustalenia diagnostyczne zawarte w I tomie dokumentu Strategii). Planowany projekt obejmie rozbudowę istniejącego zakładu opiekuńczo-leczniczego w Jarcewie oraz rozbudowę i przebudowę budynku usług społecznych i zdrowotnych na potrzeby zakładu opiekuńczo-leczniczego w Człuchowie. Ponadto, w ramach projektu planowana jest budowa struktur

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

do realizacji teleopieki dla zakładu opiekuńczo-leczniczego w Jarcewie.

* Rozbudowa bazy leczenia psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie z utworzeniem Centrum Zdrowia Psychicznego (działanie 2.5.)

Uzasadnienie:

Kolejny projekt zakłada rozbudowę infrastruktury psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Dotychczasowa infrastruktura w tym zakresie jest w pełni wykorzystywana, w związku z czym pojawia się potrzeba jej rozbudowy. Projekt zakłada m.in. utworzenie pododdziału opiekuńczo-leczniczego psychiatrycznego, pododdziału dziennej opieki psychiatrycznej, zespołu psychiatrycznego leczenia środowiskowego oraz Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego. Projekt zakłada komplementarną specjalizację w ramach Ch-CzMOF, tzn. że utworzona w Człuchowie infrastruktura ma służyć również społeczności spoza powiatu.

* Zwiększenie potencjału zdrowotnego osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących województwo pomorskie poprzez poprawę zachowań zdrowotnych (działania 2.2. i 2.6.).

Uzasadnienie:

Konieczność opracowania programów profilaktyki i edukacji zdrowotnej jest współcześnie kluczową kwestią w zapobieganiu zachorowaniom i poprawianiu sytuacji zdrowotnej mieszkańców. Projekt zakłada komplementarne, wspólne podejście do promocji postaw prozdrowotnych poprzez m.in. zwiększenie poziomu aktywności fizycznej.

* Informatyzacja Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie (działanie 2.7.)

Uzasadnienie:

Kolejny projekt zakłada dostosowanie jednego z najważniejszych podmiotów leczniczych Ch-CzMOF do wymogów prawa w zakresie elektronicznej dokumentacji medycznej oraz interoperacyjności systemów informatycznych służby zdrowia. Projekt uwzględnia również poprawę jakości i dostępności do świadczeń medycznych, co wiąże się bezpośrednio z problemami rozwojowymi zidentyfikowanymi w ramach pogłębionej diagnozy sektora (por. słabe strony w ramach obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”).

* Rozbudowa i unowocześnienie bloku operacyjnego Szpitala Specjalistycznego im. J. K. Łukowicza w Chojnicach w celu wdrożenia innowacyjnych technik operacyjnych oraz rozszerzenia działalności o oddział urologiczny (działania 2.5. i 2.7.)

Uzasadnienie:

Celem projektu jest unowocześnienie bazy zabiegowej Ch-CzMOF i jej rozszerzenie o oddział urologiczny. Zakłada on przy tym rozbudowę bloku operacyjnego oraz wymianę funkcjonującej w nim aparatury w celu wdrożenia innowacyjnych technik operacyjnych. Projekt ten wpisuje się w działania zmierzające do tworzenia komplementarnej oferty specjalistycznych usług medycznych oraz podnoszenia jej standardu. Tym samym staje się on przedsięwzięciem mającym na celu minimalizację problemów zidentyfikowanych w ramach oceny dostępności i jakości specjalistycznej opieki medycznej w Ch-CzMOF (por. słabe strony pogłębionej diagnozy sektora „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”).

* Rozwój bazy sportowej Ch-CzMOF (działania 2.3. i 2.4.)

Uzasadnienie:

Celem projektu jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej skierowanej głównie do osób młodych. Pogłębiona diagnoza potwierdziła negatywną ocenę dostępności i funkcjonowania usług zdrowotnych. Z drugiej strony, badania przeprowadzone wśród mieszkańców pokazały, że główną for-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

mą ich aktywności w czasie wolnym są różne formy sportu i rekreacji (wśród osób młodych przede wszystkim gry zespołowe, u osób w średnim wieku i starszych – głównie spacer i jazda rowerem). To pokazuje, że istnieje z jednej strony konieczność, a z drugiej – potencjał do rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. „Konieczność” – w kontekście sytuacji zdrowotnej mieszkańców i zasadności działań profilaktycznych oraz „potencjał” – w kontekście atrakcyjności sportu i rekreacji jako sposobu spędzania wolnego czasu.

* Modernizacja i rozbudowa Ośrodka Zdrowia w miejscowości Konarzyny (działanie 2.7.)

Uzasadnienie:

Poziom dostępności podstawowej opieki zdrowotnej w miastach Ch-CzMOF jest na stosunkowo wysokim poziomie. Dużo więcej trudności w tym zakresie występuje na obszarach wiejskich oddalonych od miast. Badania diagnostyczne potwierdziły, że obszary wiejskie w większości korzystają ze świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej na terenie najbliższych miast. Miejscowość Konarzyny (licząca mniej niż 1000 mieszkańców) jest wsią położoną stosunkowo daleko od głównych miast Ch-CzMOF. Z drugiej strony jest ośrodkiem gminnym pełniącym funkcje obsługi wobec swojego zaplecza (pozostałych, mniejszych miejscowości wiejskich). W pełni zasadna jest więc realizacja projektu modernizacji i rozbudowy miejscowego Ośrodka Zdrowia. Jest to bowiem projekt na rzecz zwiększenia spójności systemu podstawowej opieki zdrowotnej Ch-CzMOF.

* Wczesne rozpoznawanie zaburzeń u dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat jako profilaktyka i promocja zdrowia psychicznego osób dorosłych – zapobieganie chorobom cywilizacyjnym i wykluczeniu społecznemu (działania 2.1., 2.2. i 2.6.)

Uzasadnienie:

Głównym celem projektu jest profilaktyka oraz promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym u osób dorosłych, w tym także

związanych z ryzykiem uzależnień behawioralnych i nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wczesne rozpoznanie zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży. Projekt ten ma na celu zwiększenie aktywności zawodowej oraz zapobieżenie możliwemu wykluczeniu społecznemu i zakłada udział 1 200 dzieci z Ch-CzMOF. Obejmuje on udzielanie zindywidualizowanych świadczeń zdrowotnych, wstępne badania diagnostyczne, działania terapeutyczne i psychoedukację przez zespół terapeutyczny obejmujący lekarza specjalistę psychiatrę dzieci i młodzieży, psychologa, psychoterapeutę, pedagoga specjalnego i pracownika socjalnego. Projekt ten wpisuje się w działania na rzecz wczesnej diagnozy stanu zdrowia (mającej na celu zmniejszenie poziomu zdiagnozowanych problemów społecznych), promocji i edukacji zdrowotnej (docelowo zmniejszającej zdiagnozowane duże obciążenie infrastruktury ochrony zdrowia).

* Rozbudowa budynku dla hospicjum TPH i zakładu opiekuńczo leczniczego w Chojnicach – dostosowanie opieki zdrowotnej do trendów demograficzno-epidemiologicznych (działanie 2.7.)

Uzasadnienie:

Kolejny projekt związany jest z ochroną zdrowia i tzw. opieką długoterminową. Wpisuje on się w zdiagnozowane zagrożenia demograficzne dla Ch-CzMOF (por. zagrożenia pogłębionej diagnozy obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”). Ma on również na celu zwiększenie dostępności do form ochrony zdrowia i opieki długoterminowej w Ch-CzMOF i zakłada oddziaływanie wykraczające wyraźnie poza miasto Chojnice.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Warsztaty zdrowotne Tradycja i Nowoczesność” – projekt dotyczący promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej (działania 2.2. i 2.6.).
- * „Warsztaty dla seniorów Jak Zachować Sprawność?” – projekt promujący aktywność fizyczną, jednocześnie mający na celu edukacji i promocję zdrowia wśród osób starszych (działania 2.2., 2.3. i 2.6.).

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

* „Chojnicko-Człuchowski Rajd MTB” – projekt mający na celu zwiększenie aktywności fizycznej wśród mieszkańców przy wykorzystaniu zdiagnozowanego potencjału środowiska przyrodniczego oraz budujący pozytywne relacje w Ch-CzMOF (działania 2.2., 2.3. i 2.4.).

* „Chojnicko-Człuchowski Splyw Kajakowy” – projekt zmierzający do aktywnej profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowia i zwiększenia aktywności fizycznej wśród mieszkańców przy wykorzystaniu potencjału dróg wodnych oraz budujący pozytywne relacje w Ch-CzMOF (działania 2.2., 2.3., 2.4. i 2.6.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * wojewoda pomorski,
- * organizacje pozarządowe,
- * podmioty świadczące usługi zdrowotne (w tym głównie szpitale),
- * instytucje opieki długoterminowej,
- * szkoły,
- * kluby sportowe,
- * kluby seniora,
- * koła gospodyń wiejskich,
- * przedsiębiorstwa,
- * właściciele i zarządcy dróg wodnych i terenów leśnych.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej),
- * Narodowy Fundusz Zdrowia,
- * SANEPID,
- * środki podmiotów prywatnych (np. sponsorzy przy okazji przedsięwzięć sportowych).

3.3. Cel operacyjny nr 3: Zmniejszenie negatywnych efektów „wymiwania” kapitału ludzkiego oraz rozwój i integracja kreatywnych działalności kulturalnych

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

Ogólne, aktualne procesy społeczne (por. zagrożenia w ramach obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”) oraz zidentyfikowana w tym kontekście sytuacja Ch-CzMOF (por. słabe strony) generują potrzebę podjęcia interwencji publicznej na rzecz zmniejszenia negatywnych efektów „wymiwania” kapitału ludzkiego. Uznano przy tym, że kreatywne działalności kulturalne są jednym z kluczowych elementów zmieniających wizerunek Ch-CzMOF w tym kontekście. Oczywiście sama kultura nie jest w stanie zatrzymać, czy przyciągnąć kapitału ludzkiego, ale jest jednym z ważnych elementów czyniących przynajmniej niewielką zmianę w tym zakresie. Cel ten zakłada integrację i rozwój oferty kulturalnej, szczególnie tej specjalistycznej, kreatywnej. Skierowany on jest przede wszystkim do miejscowej społeczności oraz osób, które są związane z Ch-CzMOF swoim pochodzeniem lub innymi więziami.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 1.3. „Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna”:

Kierunek działań 1.3.2. „Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej”;

Cel operacyjny 2.2. „Wysoki poziom kapitału społecznego”:

Kierunek działań 2.2.2. „Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych”;

Kierunek działań 2.2.3. „Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji”;

POMORSKA PODRÓŻ 2020:

Priorytet 2.2. „Oferta czasu wolnego”:

Działanie 2.2.1. „Budowa wysokiej jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu”;

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 2.2. „Regionalna wspólnota”:

- Działanie 2.2.1. „Silne więzi mieszkańców z regionem i środowiskiem lokalnym”;
- Działanie 2.2.2. „Społeczne funkcje kultury”;

Priorytet 2.3. „Przestrzeń dla aktywności”:

- Działanie 2.3.1. „Miasto przyjazne dla mieszkańców”;
- Działanie 2.3.2. „Przestrzeń przyjazna dla mieszkańców”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba wspólnych kalendarzy imprez kulturalnych;
- * Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kadry kultury;
- * Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych;
- * Liczba wspólnych przedsięwzięć kulturalnych;
- * Liczba sal kinowych;
- * Liczba wypłaconych stypendiów zwrotnych;

Wskaźniki rezultatu:

- * Liczba osób korzystających z bibliotek;
- * Liczba osób uczestniczących we wspólnych przedsięwzięciach kulturalnych;
- * Liczba osób powracających do Ch-CzMOF po studiach;
- * Wskaźnik poziomu lokalnej świadomości terytorialnej;
- * Uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców;

Działania:

Działanie 3.1. Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych oraz zwiększenie oferty kulturalnej;

Działanie 3.2. Współpraca w organizacji i promocji wydarzeń kulturalnych;

Działanie 3.3. Stworzenie systemu zwrotnych zachęt (np. stypendialnych) dla zdolnych uczniów szkół średnich i zawodowych oraz studentów wyjeżdżających z Ch-CzMOF;

Działanie 3.4. Wspieranie sieci kontaktów między środowiskiem lokalnym i osobami pochodzącymi z Ch-CzMOF;

Działanie 3.5. Budowa lokalnej świadomości terytorialnej;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 3 „Zmniejszenie negatywnych efektów „wmywania” kapitału ludzkiego oraz rozwój i integracja kreatywnych działalności kulturalnych” należy dążyć do realizacji 4 rodzajów działań dot. m.in.: 1) wspierania sieci kontaktów pomiędzy Ch-CzMOF a osobami wyjeżdżającymi do pracy i na studia (za granicę lub do polskich metropolii), 2) rozbudowy infrastruktury kultury oraz rozwoju komplementarnej i dostosowanej do potrzeb kreatywnej oferty kulturalnej.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Wspólny kalendarz imprez kulturalnych” - projekt dotyczący rozwoju komplementarnej oferty kulturalnej (działanie 3.2.).
- * „Szkolenia dla kadry kultury” – projekt dotyczący kompetencji „miękkich” osób prowadzących publiczną działalność kulturalną (działania 3.1., 2.3. i 2.6.).
- * „Program stypendialny Otrzymujesz-Dajesz” – projekt mający na celu wsparcie finansowe młodych talentów pochodzących z Ch-CzMOF (przede wszystkim maturzystów i studentów) z uwzględnieniem różnych form zwrotnych, np. wykładów, warsztatów dla dzieci (tematyczne wykłady i warsztaty dotyczące miasta w którym studiuję, zawodu, który poznają itp.) i młodzieży (warsztaty i spotkania z licealistami dot. perspektywy studiowania i mieszkania w dużym mieście) (działania 3.3., 3.4. i 3.5.).
- * „Poznaj historię swojej rodziny” – projekt warsztatów dotyczących integracji międzypokoleniowej oraz budowania lokalnej świadomości terytorialnej (działanie 3.5.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * wojewoda pomorski,
- * organizacje pozarządowe,

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- * jednostki kultury (biblioteki, domy kultury, świetlice wiejskie, kina, muzea i in.),
- * szkoły,
- * lokalne grupy działania i lokalne grupy rybackie;
- * Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (przede wszystkim Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

3.4. Cel operacyjny nr 4: Rozwój kompetencji kluczowych poprzez podniesienie poziomu dostępności i jakości edukacji i wychowania przedszkolnego

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

W procesie diagnozowania Ch-CzMOF zidentyfikowano stosunkowo wysoki poziom dostępności do różnych form edukacji (por. mocne strony obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”). Podczas rangowania mocnych stron stwierdzono jednak, że jest to najłabsza spośród wszystkich mocnych stron. W związku z tym, że poziom dostępności, choć stosunkowo dobry, nie jest jeszcze ciągle w pełni zadowalający, należy dążyć do jego ciągłej poprawy. Ponadto w celu tym ważniejsza jest jeszcze druga strona rozwoju edukacji, tzn. zmiany jakościowe. Chodzi o takie kształtowanie przyszłych działań edukacyjnych, które będą dostosowane do współczesnych wyzwań i problemów, zidentyfikowanych również w Ch-CzMOF w diagnozie pogłębionej (por. słabe strony obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”). Dodatkowo, obok edukacji, ważnym aspektem w kontekście budowania kapitału ludzkiego jest system wychowania przedszkolnego. Jest on również ważny ze względu na wyzwania, przed którymi stoją mieszkańcy na rynku pracy (por. pogłębiona diagnoza obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”).

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego

i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 1.2. „Konkurencyjne szkolnictwo wyższe”:

- Kierunek działań 1.2.3. „Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia”;
- Kierunek działań 1.2.4. „Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego”;

Cel operacyjny 2.1. „Wysoki poziom zatrudnienia”:

- Kierunek działań 2.1.3. „Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego”;

Cel operacyjny 2.3. „Efektywny system edukacji”:

- Kierunek działań 2.3.1. „Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym”;
- Kierunek działań 2.3.2. „Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3”;
- Kierunek działań 2.3.3. „Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych)”;

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 1.1. „Aktywność zawodowa bez barier”:

- Działanie 1.1.2. „Aktywizacja społeczno-zawodowa”;

Priorytet 1.3. „Adaptacja do zmian rynku pracy”:

- Działanie 1.3.2. „Profilowana oferta kształcenia ustawicznego”;

Cel szczegółowy 3. „Efektywny system edukacji”:

- Priorytet 3.1. „Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia”;
- Priorytet 3.2. „Indywidualne ścieżki edukacji”;

POMORSKI PORT KREATYWNOŚCI 2020:

Priorytet 2.2. „Kształcenie dla potrzeb gospodarki”:

- Priorytet 2.2.1. „Współpraca pracodawców i uczelni”;
- Priorytet 2.2.2. „Kształcenie zawodowe w subregionach”;

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wskaźniki produktu:

- * Liczba osób korzystających ze stypendiów naukowych;
- * Liczba zmodernizowanych obiektów edukacyjnych;
- * Liczba nowych, zakupionych urządzeń/pomocy edukacyjnych;
- * Liczba podpisanych umów o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a szkołą zawodową;

Wskaźniki rezultatu:

- * Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym;
- * Średnie wyniki z egzaminu kończącego edukację w szkole podstawowej;
- * Średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego;
- * Średnie wyniki z egzaminu maturalnego z przedmiotów humanistycznych;
- * Średnie wyniki z egzaminu maturalnego z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych;
- * Edukacyjna wartość dodana w gimnazjach;
- * Edukacyjna wartość dodana w szkołach ponadgimnazjalnych;
- * Liczba osób realizujących praktyki ponadprogramowe zawodowe w przedsiębiorstwach;

Działania:

Działanie 4.1. Realizacja programów stypendialnych dla zdolnej młodzieży;

Działanie 4.2. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej i wychowania przedszkolnego;

Działanie 4.3. Wspieranie działań na rzecz edukacji nieformalnej;

Działanie 4.4. Komplementarna polityka edukacyjna;

Działanie 4.5. Zwiększenie dostępności do placówek wychowania przedszkolnego;

Działanie 4.6. Rozwój szkolnictwa zawodowego

i ustawicznego oraz ich współpracy z gospodarką;

Działanie 4.7. Kształtowanie umiejętności współpracy, postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych wśród dzieci i młodzieży;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 4 „Rozwój kompetencji kluczowych poprzez podniesienie poziomu dostępności i jakości edukacji i wychowania przedszkolnego” należy dążyć do realizacji 7 rodzajów działań które najogólniej można podzielić na dwie grupy: 1) tzw. działania „twarde” dot. infrastruktury edukacyjnej i wychowania przedszkolnego, 2) tzw. działania „miękkie” dot. jakości edukacji i wychowania przedszkolnego.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

- * Upowszechnienie edukacji przedszkolnej poprzez zwiększenie miejsc w przedszkolach wiejskich (działanie 4.5.)

Uzasadnienie:

Wychowanie przedszkolne jest współcześnie traktowane priorytetowe przez organy administracji publicznej. Jest to związane z niskim poziomem dostępności tej formy opieki, szczególnie na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia i dużym rozproszeniu zabudowy (głównie obszary wiejskie). Celem projektu jest tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej oraz wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich. Projekt wpisuje się w szersze przedsięwzięcie związane z uzupełnieniem i zwiększeniem spójności systemu wychowania przedszkolnego w Ch-CzMOF. W ramach diagnozy strategicznej (por. I tom dokumentu Strategii) zidentyfikowano poziom dostępności placówek wychowania przedszkolnego i jego niezadowalający stan na obszarach wiejskich. Projekt ten wpisuje się bezpośrednio w ten problem i ma na celu poprawę sytuacji w tym zakresie.

- * Wysoka jakość kształcenia zawodowego

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

i ustawicznego wraz z utworzeniem Powiatowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (działania 4.5. i 4.6.)

Uzasadnienie:

Sprawy związane z powiązaniem edukacji z gospodarką są sprawą kluczową, nie tylko dla Ch-CzMOF. W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego POMORSKIE 2020, obszar funkcjonalny Chojnice-Człuchów został uznany za jeden z kluczowych ośrodków subregionalnego kształcenia zawodowego. Ma on więc stanowić centrum tego typu usług dla szerszego obszaru. Stąd konieczne wydaje się być podjęcie działań na rzecz rozwijania kształcenia praktycznego, dostosowanego do potrzeb rynku pracy. Celem projektu jest utworzenie powiatowych centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego w branżach o największym potencjale na rynku pracy. Centra będą ściśle współpracowały z platformą Centrum Diagnostyczno-Dydaktycznego utworzoną w ramach wcześniejszego projektu.

* Nowoczesny model nauczania „szkoła przyszłości” w oparciu o metodę projektową z wykorzystaniem najnowszych technologii informacyjno-komunikacyjnych ICT w szkołach Ch-CzMOF na wszystkich szczeblach edukacji (działania 4.2., 4.4. i 4.7.)

Uzasadnienie:

Diagnoza poziomu edukacji i potrzeb edukacyjnych wykazała problemy konieczne do rozwiązania (por. I tom dokumentu Strategii). Obecnie problemem powszechnym (obecnie nie tylko w Ch-CzMOF) jest brak rozwiązań systemowych w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych, dotyczących inicjatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności, kreatywności oraz umiejętności samodzielnego uczenia się. Konsekwencją takiego stanu rzeczy są niesatysfakcjonujące wyniki edukacyjne uczniów (m.in. na egzaminach maturalnych) oraz niepowodzenia na rynku pracy. Celem projektu jest konwersja podstaw programowych szkół Ch-CzMOF na projekty edukacyjne, z wykorzystaniem oprogramowania w urządzeniach mobilnych (tablet, laptop, smartfon). Ponadto, projekt ma na celu wdrożenie w szkołach Ch-CzMOF innowacyj-

nej metody nauczania projektowego w oparciu o ICT na wszystkich szczeblach edukacji, zakupienie urządzeń ICT (np. tablety, tablice multimedialne) oraz szkolenia nauczycieli z innowacyjnej metody nauczania

* Moja aktywność drogą do sukcesu (działania 4.4., 4.6. i 4.7.)

Uzasadnienie:

Istotnym problemem Ch-CzMOF jest sytuacja na rynku pracy (por. pogłębiona diagnoza obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”). Jest ona związana wieloma trudnościami o charakterze społecznym i gospodarczym. Jednym z deficytów jest również aktywność zawodowa i stosunkowo duży poziom pasywności na rynku pracy. Sposobów na rozwiązanie tego problemu jest przynajmniej kilka. Jednym z nich będzie projekt „Moja aktywność drogą do sukcesu”. Jego celem jest zwiększenie szans na zatrudnienie i podniesienie kompetencji społecznych 240 kobiet i 120 mężczyzn rocznie. Wpisuje się on przy tym w dwa SPD – przedstawiony w tym miejscu SPD „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” oraz SPD „Gospodarka i turystyka”. Zakłada się w nim m.in. działania (dostosowane do potrzeb rynku pracy) o charakterze szkoleniowym i edukacyjnym.

* Unikatowe specjalności „Rachunkowość korporacyjna” i „Logistyka” na Wydziale Zamiejscowym Sopotkiej Szkoły Wyższej w Chojnicach (działania 4.4., 4.6. i 4.7.)

Uzasadnienie:

Obszar funkcjonalny Chojnice-Człuchów został uznany w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego POMORSKIE 2020 za jeden z kluczowych ośrodków subregionalnych zawodowego szkolnictwa wyższego. Wpisując się w tę szerszą (w sensie terytorialnym) diagnozę zaprojektowano przedsięwzięcie mające na celu rozbudowę oferty edukacyjnej i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy. Celem projektu jest bowiem uatrakcyjnienie oferty kształcenia na poziomie wyższym poprzez m.in. utworzenie unikatowej specjalności przygotowującej kadry pod po-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

trzeby rynku pracy oraz utworzenie biura karier w celu koordynacji praktyk i staży studentów oraz monitoringu losów absolwentów.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Szkoła nie zawodzi” – projekt „miękki” polegający na rozwijaniu wśród uczniów kompetencji kluczowych, potrzebnych na rynku pracy (działania 4.3., 4.4., 4.6. i 4.7.).
- * „Samorządne centrum młodzieżowe” – projekt promujący aktywność społeczną i wspierający edukację nieformalną i podstawowe kompetencje kluczowe (działania 4.2., 4.3. i 4.7.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje pozarządowe,
- * szkoły,
- * placówki wychowania przedszkolnego,
- * kuratorium oświaty,
- * izby rzemieślnicze,
- * organizacje przedsiębiorstw,
- * biura karier,
- * fundacje edukacyjne,
- * inkubatory przedsiębiorczości,
- * przedsiębiorstwa.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (m.in. Ministerstwo Edukacji Narodowej),
- * środki kuratoriów oświaty,
- * środki fundacji edukacyjnych.

3.5. Cel operacyjny nr 5: Zwiększenie poziomu samoorganizacji i współpracy społeczności lokalnych

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

W pogłębionej diagnozie obszaru strategicznego „Społeczeństwo i współpraca międzygminna” zidentyfikowano przynajmniej kilka problemów społecznych związanych ze współpracą, zaufaniem, relacjami społecznymi, samoorganizacją i wolontaria-

tem (por. słabe strony i zagrożenia). Wszystko to składa się na popularny i często stosowany w literaturze termin kapitału społecznego, tj. takiej wymiernej wartości, która wynika z dobrze funkcjonujących relacji społecznych, przynoszących mieszkańcom pewien poziom satysfakcji, samorealizacji, a w dłuższej perspektywie również wymierne korzyści. Nie chodzi tu o kapitał dysfunkcyjny, zamknięty w ramach wąskich grup społecznych, tylko o kapitał oparty na zaufaniu, otwartości i poszanowaniu innych. Tak rozumiana wartość jest kluczowa dla rozwiązania części problemów Ch-CzMOF.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 2.2. „Wysoki poziom kapitału społecznego”:

- Kierunek działań 2.2.1. „Systemowe wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych”;
- Kierunek działań 2.2.2. „Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych”;

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 2.1. „Silny sektor pozarządowy”:

Działanie 2.2.1. „Systemowe rozwiązania na rzecz sektora pozarządowego”;

Priorytet 2.2. „Regionalna wspólnota”:

- Działanie 2.2.1. „Silne więzi mieszkańców z regionem i środowiskiem lokalnym”;
- Działanie 2.2.2. „Społeczne funkcje kultury”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba zrealizowanych wspólnych, międzygminnych przedsięwzięć społeczno-kulturowych;
- * Liczba zrealizowanych inwestycji „twardych” (szlaki kulturowe, miejsca spotkań i in.) na rzecz integracji międzygminnej;

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- * Powierzchnia pomieszczeń publicznych przeznaczonych dla funkcjonowania organizacji pozarządowych;

Wskaźniki rezultatu:

- * Liczba organizacji pozarządowych,
- * Średnia osób pracujących społecznie (wolontariuszy) w organizacjach pozarządowych;
- * Udział osób biorących udział w międzygminnych przedsięwzięciach społeczno-kulturowych w ogólnej liczbie ludności;
- * Liczba osób korzystających z nowo powstałych inwestycji „twardych” związanych z integracją międzygminną;

Działania:

Działanie 5.1. Organizacja przedsięwzięć integrujących lokalne społeczności lokalne;

Działanie 5.2. Promocja aktywności społecznej wśród mieszkańców;

Działanie 5.3. Wspieranie działania organizacji pozarządowych;

Działanie 5.4. Wspieranie rozwoju partnerstw międzysektorowych;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 5 „Zwiększenie poziomu samoorganizacji i współpracy społeczności lokalnych” należy dążyć do realizacji 4 rodzajów działań dotyczących głównie dwóch spraw: 1) funkcjonowania powstałych oddolnie form organizacji społecznej (głównie organizacji pozarządowych) oraz 2) podnoszenia poziomu wzajemnego zaufania i współpracy między mieszkańcami Ch-CzMOF.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „RYNEK, czyli Razem poznajemy Nasze przestrzenie Kulturalne” – projekt dotyczący budowania klimatu zaufania i współpracy międzygminnej polegający na organizacji cyklicznych przedsięwzięć kulturalnych w przestrzeniach

publicznych poszczególnych miast i gmin Ch-CzMOF (działania 5.1. i 5.2.).

- * „Stworzenie szlaku historyczno-kulturowego z wykorzystaniem geocachingu” – projekt wykorzystujący kulturową przeszłość Ch-CzMOF w kontekście aktualnej współpracy poprzez wyznaczenie szczególnie ważnych miejsc tworzących wspólny szlak; projekt ma dodatkowy walor związany z jego turystycznym wykorzystaniem (działanie 5.1.).
- * „Sztuka ludowa – warsztaty łączące pokolenia” – projekt mający na celu zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców przy wykorzystaniu historii ludowej Ch-CzMOF (por. m.in. Muzeum Regionalne Józefa Chełmowskiego) (działania 5.1. i 5.2.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje pozarządowe,
- * szkoły,
- * kluby sportowe,
- * kluby seniora,
- * koła gospodyń wiejskich,
- * instytucje kultury,
- * lokalne grupy działania,
- * lokalne grupy rybackie.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * PROW,
- * środki jednostek administracji rządowej,
- * fundacje wspierające rozwój organizacji pozarządowych.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

